

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'.

Συνδρομή ἰτησια: Ἐν Ἑλλάδι, πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — ἂν συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ τῶν Ἰαννουαρ. Ἰανουαρ. ἔτους καὶ εἶναι ἰτησια. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

20 Μαΐου 1888

Ὁ ἐν Παρισίοις Σύλλογος πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν (Association pour l'encouragement des études grecques) ἀπένειμει ἄρτι εἰς τὴν Ἑστίαν τὸ χιλιδραχμῶν γέρας τοῦ ἐφετινοῦ Ζωγραφείου ἀγῶνος. Ἡ εὐμενὴς αὕτη τοῦ Συλλόγου κρίσις πληροῦ ἡμᾶς εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἐπιεικῆ ἀναγνώρισιν τῆς χρησιμότητος τοῦ ἀνα χεῖρας περιοδικοῦ, ὑπερ ἀπὸ δωδεκαετίας πᾶσαν καταβάλλει προσπάθειαν, ὅπως συντελέσῃ εἰς προαγωγὴν τῆς ἐθνικῆς φιλολογίας καὶ διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων. Τὸ πολυτίμον δὲ τοῦτο δῆγμα τιμῆς παρὰ Συλλόγου, οὗ τὸ κύρος εἶνε μέγα διὰ τὴν ἔξοχον θέσιν, ἣν κατέχει ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἀπονεμόμενον τῇ Ἑστίᾳ, ἀπευθύνεται μάλιστα πρὸς ἐκείνους, οἷς ὀφείλεται ἡ εὐδόξια τοῦ ἔργου αὐτῆς: πρὸς τοὺς τακτικούς συντάκτας καὶ τοὺς ἐκτίκτους συνεργάτας, ὧν τὰ ἄρθρα κομμοῦσι τὰς στήλας αὐτῆς, καὶ πρὸς τὸν πρῶτον ἰδρυτὴν τοῦ ἔργου τὸν κ. Παῦλον Διομήδην, ὅστις ἐπὶ πενταετίαν ὄλην πρὸς παντοσείδεϊ δυσχερεῖαι ἀντιπαλαίσας, οὔτε μάθων δὲ οὔτε δαπανῶν φεισθεῖς, κειώρθωσε νὰ προσελκύσῃ τὴν ἀγάπην τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ περιοδικὸν τοῦτο καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀπρόσκοπον ἐν τῷ μέλλοντι ἐξακολούθησιν αὐτοῦ.

Κατωτέρω δημοσιεύομεν ἐν μεταφράσει τὰ κυριώτατα μέρη τῆς ἐκθέσεως τῆς ἀγαθοδίκου ἐπιτροπείας.

ΚΡΙΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

«Τὸ περιοδικὸν ἡ Ἑστία, εἰς ὃ ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ ἀπονέμει τὸ Ζωγραφεῖον ἔθλον, τυγχάνει μὲν σχεδὸν ἄγνωστον παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀνα τὴν ἑλληνικὴν Ἀνατολὴν εἶνε διαδεδομένον καὶ ἀπολαύει τιμῆς. Ἰδρυθὲν ἐν ἔτει 1876 ὑπὸ τοῦ κ. Παύλου Διομήδους, γενικοῦ γραμματέως τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, ταχέως ἠδικοκίμησεν ὡς πληρῶσαν ἀνάγκην ἐπαισθητῆν: ἔκτοτε δὲ... ἡ διάδοσις αὐτοῦ ἠϋξήσα, καὶ κατέστη ἀνάγνωσμα λίαν ἀρεστόν. Ἡ Ἑστία εἶνε περιοδικὸν ἐπιστημονικὸν ἅμα καὶ φιλολογικόν, σκοπὸν πρῶτιστον ἔχον τὴν διάδοσιν γνώσεων ὠφελίμων καὶ τερπνῶν· ὡς δὲ καὶ αὕτη ἡ ἐπιγραφὴ του ἐμφαίνει, εἶνε ἐφημερίς τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας. Καὶ ἀπλῶς φυλλολογῶν τις αὐτὴν βλέπει ὅπως ποικίλα εἶνε τὰ θέματα, περὶ ὧν διαλαμβάνει. Ἡ παιδαγωγία καὶ ἡ ἠθικὴ, αἱ πρακτικαὶ γνώσεις, ἡ φυσικὴ καὶ ἡ χημειὰ διὰ τοὺς πολλούς, ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία, ἡ ὑγιεινὴ ἔχουσι χῶρον ἐν τῇ Ἑστίᾳ. Ὡς εἰκὸς δὲ καὶ ἡ ἑλληνικὴ ἱστορία οὐδαμῶς παραγκωνίζεται... διότι βεβαίως πλὴν τῆς γνώσεως τῶν προόδων τῆς νεωτέρης ἐπιστήμης, χρειᾶν ἔχει ὁ Ἕλλην νὰ

καταμάθῃ καὶ ὅποια ὑπῆρξεν ἡ πατρίς του τὸ πάλαι, νὰ γνωρίσῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰς συμφορὰς αὐτῆς, ὅπως ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ παρελθόντος προεικάζῃ τὸ μέλλον. Παρὰ τὰ ἄρθρα δέ, τὰ ἀναρριπίζοντα τὸ φιλόπατρι φρόνημα, εὐρηνται καὶ μυθιστορήματα, μετ' ἐπιμελείας ἐκλελεγμένα ἐκ τῶν ἀρίστων τῶν ἀλλοδαπῶν γραμματολογιῶν· ἡ ἐκλογή εἶνε εὐρεῖα, ἀλλὰ κυρίως προτιμᾶται ἡ γαλλικὴ γραμματολογία, τὰ δὲ ὀνόματα τοῦ Βαλζάκ, τοῦ Μεριμέ, τοῦ Μαρμιέ, τοῦ Ἀνδρέου Θεριέ συχνότατα μνημονεύονται, οὐχ ἥττον δὲ καὶ τὰ τοῦ Λουδοβίκου Φιγκιέ καὶ τοῦ Ίουλιου Βέρν. Διότι, κύριοι, ἡ Ἑστία ἔχει καὶ τοῦτον τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα, τὴν ἀνα πᾶσαν σχεδὸν σελίδα αὐτῆς διατρανουμένην ἀγάπην πρὸς τὰ γαλλικὰ γράμματα καὶ τὰς γαλλικὰς ἰδέας. Οὕτως ὅταν τις τῶν ἡμετέρων ἐπιφανῶν συγγραφέων ἀποθάνῃ, ἡ Ἑστία πάραυτα δημοσιεύει τὸν βίον αὐτοῦ, καὶ ἐξετάζει τὰ ἔργα του μετ' ἰκανῆς συνθήως εὐθυκρισίας. Τὸ αὐτὸ δ' ἐνδιαφέρον δεικνύει καὶ πρὸς τὴν γαλλικὴν τέχνην καὶ ἐπιστήμην, μετὰ σπουδῆς ἀνεγράφουσα πᾶσαν πρόοδον ἡμῶν.

Περὶ τὸν δὲ κρίνω νὰ προσθέσω ὅτι μετὰ προσοχῆς παρακολουθεῖ καὶ τὰ ἔργα τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα γινομένων παρερχομένη ἐν σιγῇ, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ καταχωρίζουσα ἐν ἑλληνικῇ μεταφράσει τινὰς τῶν βιογραφικῶν ἐκείνων σημειώσεων, αἵτινες εἰς μνημόσυνον ἀίδιον ἐκλειοιπότητων διασῆμων συναδέλφων δημοσιεύονται ἐν τῇ Ἐπετηρίδι. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάξια μνείας τοιαῦτα τεκμήρια συμπαθείας καὶ ἀγάπης, ἐν τοῖς χρόνοις μάλιστα τοῦτοις τῆς διεθνούς ἀδιαφορίας, ἵνα μὴ τι χεῖρον εἴπωμεν.

«Ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ ἀφρευκτον τῆς ἐπιτυχίας παρακολούθημα εἶνε ἡ φιλοδοξία· ἡ δ' Ἑστία δὲν παρεξέκλινε τοῦ κανόνος τοῦτου. Βαθμηδὸν προοδεύουσα ἠῦρυνεν ἡμεῖραι τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Ἐν ἀρχῇ ὁ προορισμὸς τῆς ἦτο περιορισμένος· ἦτο περιοδικὸν δημοσίευμα πρωτίστως διδασκτικόν, σκοποῦν τὴν διάδοσιν ἐν χώρῃ ἄρτιπαγεῖ, πεντηκονταετῇ μόλις ἐχούσῃ βίον τότε, πρακτικῶν γνώσεων καὶ εἰδήσεων χρησίμων. Μετὰ μικρὸν συνεπληρώθη διὰ τῆς προσθήκης *Δελτίου* ἐκδιδόμενου κατὰ Κυριακὴν

μετὰ τοῦ κυρίου φύλλου, καὶ περιέχοντος κατὰ-λογον τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ δημοσιευμένων βιβλίων περὶ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, εἰδήσεις περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν, μετὰ τινὰ δὲ χρόνον καὶ μετεωρολογικὰς παρατηρήσεις καὶ πληροφορίας ἐμπορικῆς καὶ ναυτικῆς. Βαθμηδὸν ἐπίσης πλήν μεταφράσεων ξένων μυθιστορημάτων, ἤρχισε καταχωρίζουσα καὶ ἀρθρα πρωτότυπα, πραγματείας περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις μνημείων τῆς ἀρχαιότητος, περὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς Ἑλλάδος, περιγραφὰς περιηγήσεων εἰς Κρήτην, εἰς Εὐβοίαν, εἰς Βῶλον, εἰς Ὀλυμπίαν, εἰς Τήνον. Τέλος δὲ ἡ σύνταξις αὐτῆς φαίνεται σχηματίζουσα κατὰ μικρὸν τὴν πεποιθήσιν, ὅτι καὶ μὲν καὶ αἱ πρακτικαὶ συμβουλαι καὶ αἱ ψυχοφελεῖς διηγήσεις συντελοῦσι τὰ μάλιστα εἰς μὀρφωσιν τῆς διανοίας ἀλλ' οὐχ ἥκιστα πρόσφορος εἰς τοῦτο εἶνε καὶ ἡ ἐλκφρὰ καλουμένη φιλολογία, ἡ μὴ ἔχουσα μὲν ἀξιώσεις διδασκαλικὰς, ἀλλ' ὑγιῆς καὶ εὐπεπτος, καὶ ὅτι πρὸς μὀρφωσιν χρησιμώτατα εἶνε μάλιστα τὰ μὴ κηρύσσοντα ταύτην ὡς σκοπὸν αὐτῶν ἀναγνώσματα. Ἐκ τούτου προήλθον, κύριοι, εἰς φῶς χαριέστατα διηγήματα, γνησίας ἐλληνικῆς ἐμπειύσεως, εἰς ἃ οὐδεμίαν ἔσχον βροτὴν αἱ ξένοι γραμματολόγοι. Οἱ εἰς δάνεια προστρέχοντες πρότερον Ἕλληνας κατείδον ὅτι κέκτηνται ἐν τῇ ἰδίᾳ χώρᾳ πρόχειρα καὶ ἀνεμετάλλευτα πλούτη, καὶ ὅτι τὰ πάτρια ἦθη καὶ ἔθιμα εἶνε ἀρίστη ἀφετηρὶς πρὸς ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν, ἧτις ἀποτελεῖ τὸν κύριον τοῦ μυθιστορηματός χαρακτήρα. Ἀνήκει δὲ εἰς τὴν Ἑστίαν ἡ τιμὴ, ὅτι ἐνεθάρρυνε τὴν ὁρμὴν ταύτην καὶ περιέθαλψεν ἐν ταῖς στήλαις αὐτῆς τὰ πρωτόλεια ἀκραιφνῶς ἐθνικῆς τέχνης· διότι πλείστα πρωτότυπα διηγήματα ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ Ἑστίᾳ...

«Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα καθωδήγησαν, κύριοι, τὴν ὑμετέραν Ἐπιτροπὴν εἰς τὴν ἀπόφασίν της περὶ τῆς ἀπονομῆς τοῦ βίου. Διότι φρονούμεν ὅτι ὁ ἡμέτερος σύλλογος ὀφείλει νὰ μὴ περιέπη μόνον τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ τὴν σύγχρονον πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος νὰ καταμανθάνῃ καὶ ἐνθάρρυνῃ, κατὰ τὰ ἐκόντα αὐτῶν. Μὴ καὶ οὕτως δὲν προσγίνεται ὠφέλεια εἰς τὴν ἀρχαιότητα; Ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσιν Ἕλληνας, πολλὴ ὑπάρχει βεβαιότης ὅτι ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς θὰ εἶνε προσφιλεῖς αὐτοῖς, καὶ ὅσον μείζων ἢ ἀνάπτυξις αὐτῶν τοσοῦτον θερμότερος καὶ ἐλλογιώτερος θὰ εἶνε ὁ θαυμασμός αὐτῶν ὑπὲρ τῆς κλασσικῆς Ἑλλάδος, παθεινότερα ἢ σπουδὴ αὐτῆς καὶ τελεσφορώτεραι τῇ ἐπιστήμῃ αἱ ἐργασίαι ἐκείνων πρὸς κρείσσονα ταύτης γνώσιν. Ὅθεν καθῆκον ἔχομεν νὰ ἐνθαρρύνωμεν πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ συντελέσῃ εἰς ἐπίτευξιν τοιούτων ἀποτελεσμάτων

δημοσίεμα. Οὐδὲν δ' ἕτερον, κύριοι, ἐργάζεται πρὸς τὸν σκοπὸν τούτων ἐνδελεχέστερον καὶ ἐπιτυχέστερον τῆς Ἑστίας, ἧτις ὑπὸ δωδεκαετίας διαχέει περὶ αὐτὴν τὸ φῶς, ὀξύνει τὸν νοῦν καὶ φρονηματίζει τὴν καρδίαν. Τούτων ἕνεκα τὸ περιοδικὸν τοῦτο συνίσταται εἰς τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ προσόχῃν καὶ κρίνεται ἄξιον νὰ συναριθμηθῇ ἐν τοῖς ἔργοις, ἀτινα βραβεύετε.

Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

Συνέχεια ἴσα προηγούμενον φύλλον.

Ε΄.

Νεανίας ὑψηλός, φέρων ἐνδυμασίαν ἐξοχικὴν ἀνεπιλήπτου κομψότητος, χειρόκτια καὶ ταινίαν ἐρυθρὰν εἰς τὴν κομμοδοχὴν προσέκλινεν ἐνώπιον τῶν δύο γυναικῶν ἡ Ἑρρικέττα Ἐρβλαὶ παρετήρησεν ἀμέπως εἰς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ροβέρτου δὲ Μομβρέν τὴν ταραχὴν, ἣν εἶχε παρατηρήσει καὶ εἰς τὴν τῆς Γιλβέρτης. Προφανῶς οἱ δύο νέοι ἐγνώριζον ἀλλήλους.

Ὁ κύριος δὲ Μομβρέν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶχεν ἤδη φθάσει εἰς τὸ τριακοστὸν τῆς ἡλικίας του ἔτος· ἀλλὰ λεπτοφυῆς ὢν, νεώτατος τὴν μορφήν, μὲ μικρὸν ξανθὸν μύστακα καὶ πρόσωπον ἰσχνόν, ὀλίγον τι δὲ μελαγχολικόν, ἐφαίνετο μόλις εἰκοσιτριῶν ἢ εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν.

Ὁ Δικῆς ἀναμφιβόλως θὰ ἐφαίνετο ἠθικῶς καὶ φυσικῶς ὡς πρεσβύτερός του. Ὁ κόμης ὡπασὺν ἐπιφυλακτικὸς περὶ τὴν συμπεριφορὰν, ἐδείκνυεν ἐν τούτοις περὶ πάντα τὰ κινήματά του ἀφέλειαν τινὰ ἀνεπιτήδευτον, ἐν ἣ ἡ χάρις τοῦ περὶ τὸν κοινωνικὸν βίον ἐμπειροῦ ἀνδρός συνεδυάζετο μὲ ποίαν τινὰ στρατιωτικὴν εὐταξίαν. Ὅτῃ τὸν ἐξελάμβανέ τις ἐν τῇ ἐξοχικῇ του περιβολῇ ὡς ἀξιωματικὸν τοῦ ἱππικοῦ μὲ πολιτικὴν ἐνδυμασίαν.

Ἐκάθησεν εἰς ἔδραν ἀντικρῦ τῆς κυρίας Ἐρβλαί, ἡ δὲ Ἑρρικέττα πρὸ πάσης ἄλλης ἱμιλίας ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ παρουσιάσῃ τὸν κόμητα πρὸς τὴν νεάνίδα, πονηρῶς δὲ προσποιήθη ὅτι ἐξεπλήττετο ἀκούουσα τὴν ἀπάντησιν τοῦ κ. δὲ Μομβρέν:

— ὦ! ἔχω τὴν τιμὴν νὰ μὴ εἶμαι ἄγνωστος πρὸς τὴν δεσποινίδα...

Ὁ νέος ἐζήτησε μάλιστα πληροφορίας περὶ τῆς υἱείας τοῦ ταγματάρχου Βερδιέ· εἶχε τὴν τύχην νὰ εἶνε φίλος του, ἀφοῦ ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ὑπηρετήσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του κατὰ τὸ 1870.

— Κατὰ τὸ 1870; εἶπεν ἡ κυρία Ἐρβλαί· θὰ ἦθε πολὺ νέος κατὰ τὸ 1870!

— Ἦμην δεκαοκταετής, κυρία.

— Καὶ τί βαθμὸν εἶχετε;

— ὦ! κανένα βαθμὸν τότε· ἦμην ἀπλῶς ἐθελοντής.

Καὶ ἐμειδίασε μετὰ τινος μελαγχολίας λέγων πρὸς τὴν Γιλβέρτην:

— Ὅτῃ ἦμην ὁμως ἀχάριστος πρὸς τὸν θεῖόν σας, δεσποινίς, ἂν ἐλησμόνουν ὅτι αὐτὸς μοῦ ἔδωσε τὰ γαλόνια τοῦ λοχίου... Τὰ ἔφερα ἐπὶ πολὺν καιρὸν.

— Καὶ θὰ τ' ἀπεδώσατε ἴσως μετὰ τὴν εἰρήνην, μὴ θέλων βέβαια νὰ ὑπηρετήσητε αὐτὴν τὴν φρικώδη Δημοκρατίαν;

Ἡ κυρία Ἐρβλαί ἐτόνιζε τὰς λέξεις ταύτας κάπως φιλαρέσκως. Ὁ κ. δὲ Μομβρέν προσεπάθησε καὶ αὐτὴς νὰ μειδιάσῃ: «Ὅχι!... θὰ διητῆρει τὰ γαλόνιά του, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἀκριβῶς, ὅτε εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τὰ ράψῃ εἰς τὴν χειρίδα τῆς στολῆς του, μία σφαῖρα τὸν ἔριψε χαμαί. Τὸν μετέφερον εἰς τὸ νοσοκομεῖον...» Εἶτα μετὰ παραδόξου ἐκφράσεως προσέθηκε σχεδὸν ἀποτόμως:

— Ὅτῃ ἔπραττα κάλλιον ἂν ἔμενα εἰς τὸ σύνταγμα, ἀφοῦ ἐθεραπεύθη!

Ὡς νὰ ἤθελε δὲ ν' ἀποδιώξῃ λυπηρὸν λογισμόν, ἤλλαξε τὸ θέμα τῆς συνομιλίας, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ χαρτοφυλάκιόν του, ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ φάκελλον καὶ προσήνεγεν αὐτὸν πρὸς τὴν κυρίαν Ἐρβλαί λέγων ὅτι ἐθεωρεῖτο πολὺ εὐτυχῆς, δυνάμενος νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ ἐπιχειρούμενον παρ' αὐτῆς ἀγαθὸν ἔργον, εἰς τὴν ἰδρυσιν δηλαδὴ ἐργαστηρίου τῶν ἀπόρων νεανίδων τῶν περιχώρων. Ἠὐχαρίστει τὴν κυρίαν Ἐρβλαί διότι δὲν ἐλησμόνησε νὰ τὸν καταλέξῃ μετὰ τῶν συνεισφερόντων καὶ ἔφερον αὐτῇ τὸν ὄβολόν του.

Ἡ Ἑρρικέττα ἠνοῖξε τὸν φάκελλον καὶ εὗρεν ἐντὸς αὐτοῦ πεντακόσια φράγκα! Ὁ κύριος δὲ Μομβρέν ἐδείκνυετο ἀληθῶς γενναϊόδωρος καὶ αἱ προστατευόμενοι τῆς κυρίας Ἐρβλαί θὰ ἠσθάνοντο πρὸς αὐτὸν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην. Μετὰ χαρᾶς ἀνέγραφεν αὐτὸν μετὰ τῶν εὐεργετῶν καὶ ἰδρυτῶν τοῦ Καταστήματος.

— Ὅχι, σὰς παρακαλῶ, κυρία, εἶπεν ὁ κόμης. Χαίρω ὑπερβολικὰ διότι δύναμαι νὰ φανῶ χρήσιμος εἰς τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐπιθυμῶ ἢ συνδρομὴ μου νὰ μείνῃ ἀνώνυμος.

Ἡ Ἑρρικέττα παρακινουμένη πάντοτε ἀπὸ τὸ πάθος τῆς πολιτικῆς ἐσεῖσε τὴν κεφαλήν.

— Ἐνωῶ, εἶπεν. Δὲν θέλετε νὰ φανῆτε ὅτι προστατεύετε τὰς μικρὰς μου ρίζοσπαστίδας.

Ἄλλ' ἡ Γιλβέρτη ἠὐχαριστήθη τὰ μέγιστα ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κ. δὲ Μομβρέν.

— Σὰς διαβεβαιῶ, κυρία, εἶπεν, ὅτι οὐδέ-

λως ἐφρόντισα νὰ μάθω τὸ πολιτικὸν φρόνημα τῶν προστατευόμενων σας, ὅπως καὶ ὑμεῖς, εἶμαι βέβαιος, δὲν ἐξετάζετε νὰ μάθητε τί φρονοῦν αἱ πτωχαὶ κόραι πρὸς τὰς ὁποίας θὰ παρὰσχετε ἐργασίαν. Ἀρκεῖ δι' ὑμᾶς ὅτι πάσχουν· καὶ δι' ἐμὲ ἐπίσης, τὸ τοιοῦτο ἀρκεῖ.

Ἡ Γιλβέρτη ἧτις οὐδένα εἶχε προσφέρει λόγον ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ κυρίου δὲ Μομβρέν, παρετήρηε τὸν νέον μετὰ τινος συγκινήσεως ὡπασὺν ἀνησύχου. Ἐκάθητο μετὰ αὐτοῦ καὶ τῆς κυρίας Ἐρβλαί, ὁ δὲ κόμης λαλῶν πρὸς τὴν Ἑρρικέτταν, ἐφαίνετο ἀποφεύγων μετὰ τινος συστολῆς καὶ φόβου τὸ βλέμμα τῆς Γιλβέρτης. Ἐφαίνετο εἰς τὴν νεάνίδα ὅτι εἶχε τὸ ἦθος μελαγχολικώτερον, ὅτι εἶχε καταστῆ ὠχρότερος καὶ ἰσχνότερος ἀφ' ὅτου κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος εἶχον συναντηθῇ ἐν Τρουβίλλῃ, ὅπου ὁ Βερδιέ τὴν ἔφερον ὅπως διατρίψῃ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας χάριν διασκεδάσεως. Εἶχεν ἀποκομίσει ἐκ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων—ἀτίνας ἀπετέλουν χρονολογικὰς ἐπισήμους εἰς τὴν ζωὴν της, τὴν τόσον πενιχρὰν εἰς ἐπεισόδια, μονότονον καὶ κενὴν—ἀνάμνησιν ζωηροτέραν ἀφ' ὅτι δὲν ἐτόλμα νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς τὸν ἴδιον ἐκυτόν της.

Αἱ ὥραι, ἃς εἶχε διέλθει ἐν τῷ ἐκεῖ ξενοδοχείῳ ἐφαίνοντο αὐτῇ αἰ ἀρεστόταται ἐξ ὅλων τῶν τοῦ βίου της. Κατόκει αὐτόθι καὶ ὁ κ. δὲ Μομβρέν, ἡ τύχη δὲ ἠβέλυσεν ὥστε νὰ καθήσασσι παραπλευρῶς ἀλλήλων εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν. Κατ' ἀρχὰς μόλις ἀντήλλαξαν ὀλίγας λέξεις. Ἡ Γιλβέρτη παρετήρησε τὴν εὐγενῆ κοσμιότητα καὶ τὴν μελαγχολίαν τοῦ νέου, ὅτε δὲ ὁ ταγματάρχης τὸν ἀνεγνώρισεν ὡς παλαιὸν του στρατιώτην, ἡ ὡπασὺν ὠδίκη καὶ μελαγχολικὴ φωνὴ τοῦ νέου ἐνεποίησεν αὐτῇ ἐντύπωσιν ἀόριστον, συγκίνησιν, ὅταν περίπου προξενεῖ ὁ θρήνος. Ἀλλὰ δὲν ἦτο μόνη ἡ τυχαία γειννίασις ἡ καθιστώσα προσφιλεῖ τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἐν Τρουβίλλῃ συνομιλιῶν καὶ ἐπαναφέρουσα τόσον συχνὰ κατόπιν τὴν ὄπασιν τοῦ κ. δὲ Μομβρέν εἰς τοὺς λογισμούς της. Ἐν αἰσθημα οἴκτου τοὺς εἶχεν συνενώσει ἐκεῖ πέραν διὰ παντός πρὸς ἀλλήλους Ἀφοῦ συνητῶντο κατὰ πᾶσαν πρωίαν καὶ κατὰ πᾶσαν ἑσπέραν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ αὐτοῦ ξενοδοχείου, δυστύχημα ἐπελθὸν εἰς ταλαιπώρους τινὰς ἀλιεῖς ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ συναντηθῶσι μίαν ἡμέραν παρὰ τὴν προκουμαῖαν, κατεχόμενοι ὑπὸ κοινῆς ἀγωνίας, ἐνῶ οἱ ναυαγοσώσται φέροντες ἐρυθρὸν ναυτικὸν χιτῶνα μετέβαινον ἐν τῷ μέσῳ τῆς βοῆς τῶν κυμάτων ὅπως παραλάβωσι τοὺς ναυαγούς ἐκ τῆς λέμβου, ἐτοιμῆς νὰ βυθισθῇ. Ὁ Ροβέρτος καὶ ἡ Γιλβέρτη εὐρίσκοντο ἐγγὺς ἀλλήλων παρὰ τὴν παραλίαν, ἐνῶ οἱ ναῦται τοῦ σωστικοῦ ἀκατίου ἐβυθίζοντο ἐξ ὀλοκλήρου σχεδὸν ἐντὸς τῶν κυμάτων

καὶ ἐξήρχοντο λευκοὶ ἐκ τοῦ ἄφρου, θαρραλέως κωπηλατοῦντες, ὅπως ἐπαναφέρωσιν εἰς τὸν λιμένα τοὺς ἀλιεῖς. Τὰ βλέμματα, ἄτινα ἀντήλαξαν κατὰ τὰς ὑψίστας ἐκείνας ἐναγωνίους στιγμὰς, αἵτινες κατεσίγαζον τὰς κραυγὰς τοῦ πλήθους, συνεχόμενου ἐκ τῆς συγκινήσεως, τῆς μέχρι τῶν σπλάγγων ἐκάστου εἰσδυούσης, οὐδέποτε εἶχε λησμονήσει, ἡ νεᾶνις. Ἡ Γιλβέρτη καὶ ὁ κ. δὲ Μομβρέν συνεκοινωνήσαν ἐν τῷ μέσῳ παρομοίου τρόμου καὶ παρομοίας χαρᾶς. Ἐκότερος αὐτῶν διεῖδε διὰ μέσου τῶν ἰδίων αὐτοῦ δακρύων τὰ δάκρυα τοῦ ἄλλου καὶ ἡ ὁρμήφυτος συμπάθεια τῶν δύο ὄντων ἰδειαπλασιασθῆ διὰ μιᾶς ἐν τῇ ἀδελφότητι ἐκείνη τῆς ἀγωνίας.

Συνητηθήσαν ἄλλως τε παρὰ τὴν προκυμαίαν πολλάκις μετὰ τὸ δυστύχημα, ὅπερ ἐξεμηδένιζε πᾶσαν ἐλπίδα ζωῆς ὁμοῦ μὲ τὴν πενιχρὰν περιουσίαν τῶν ναυαγησάντων ἀλιέων.

Οἱ σώσται κατώρθωσαν μὲν νὰ ἐπαναγάγωσιν εἰς τὴν ξηρὰν τοὺς τρεῖς ἄνδρας τοὺς ἐπιβαίνοντας τῆς λέμβου T. P. 120, τὸν ἰδιοκτήτην δηλαδή, πρεσβύτην συντετριμμένον ἐκ τῆς ἡλικίας, ἡλικιακῆ ἐκ τοῦ ἐν τῇ θαλάσῃ βίου, τὸν γαμβρόν του, νέον ὑψηλὸν σχεδὸν φθισιῶντα καὶ ἕνα ναύτην ἑμμισθόν· ἀλλ' ἡ λέμβος, ἡ λέμβος πολλὰ παθοῦσα ἐκ τῆς τρικυμίας, ἀποσυντεθεῖσα ἐκ τῆς ὁρμῆς ἐκάστου κύματος ὡς πτώμα ἐκ τῶν ραμφισμῶν κόρακος, περιελθοῦσα εἰς κατάστασιν ἀνωφελοῦς σκελετοῦ, ἡ πενιχρὰ λέμβος ἡ παρέχουσα πόρον ζωῆς εἰς τὸν ἰδιοκτήτην, τὴν θυγατέρα του καὶ τὰ δύο αὐτῆς τέκνα, ἡ λέμβος διαρραγεῖσα, καταφαγωθεῖσα, καταποθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀφρίζοντος πέριξ τῶν λειψάνων αὐτῆς ὕδατος, εἶχε ἀπολεσθῆ. Τότε ὁ πατήρ, ὁ γαμβρός, ἡ θυγάτηρ, πάντες ὁμοῦ ἐπιχειρήσαν νὰ διασώσωσιν ἀπὸ τῆς καταστροφῆς ὅτι ἠδύναντο, τὸ ἰστίον ἠπλωμένον ἦδη καὶ ἀποξηραίνόμενον εἰς τὸν ἥλιον ἐπὶ τῆς ἀμώδους ὄχθης, τὰ λείψανα τῶν σχοινίων, τοὺς κἄλως, τὰς τροχαλίας, τὰ ἐλεεινὰ ἐν ἐνὶ λόγῳ συντρίμματα τοῦ ναυαγίου, ἐπιδεικνύοντα τὴν πενιχρότητα τῶν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἄτινα νυχθημερόν κειμηλιότητες οἱ δυστυχήσαντες ἀλιεῖς ἐργάζοντο ὅπως ἀναρπάσωσι τεμάχιον πρὸς τεμάχιον ἐκ τῆς θαλάσσης.

Τὴν ἐσπέραν τὴν ἐπακολουθήσαν τὸ ναυάγιον οἱ ναυαγοὶ ἐργάζοντο ἀκόμη ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτός, μετακλίνοντες δι' ἐροακίδος ἀπὸ τῆς προκυμαίας μέχρι τῆς ναυαγησάσης λέμβου καὶ ἀπὸ τῆς λέμβου μέχρι τῆς προκυμαίας, ὑπόθεν, ἀναρριχώμενοι τὰς βαθυΐδας, μετεκρίνον τὰ λείψανα τοῦ πλοίου τῶν. Ἡ Γιλβέρτη καὶ ὁ θεῖός της ἐκάθητο εἰς τὴν ἄκραν τῆς ἐν λόγῳ προκυμαίας παρὰ τὸ πεισοβαρὲς δρυφάκτον, ἐρευνῶντες δὲ ἀναμέσον τοῦ νυκτερινοῦ

σκότους, μόλις διέκρινον τὸ ἔρμαιον ταλαντευόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἐγγυς αὐτοῦ δὲ σειόμενον τὸ μικρὸν ἐφόλιον ὡς μέλαν σημεῖον. Ἐβλεπον πλησίον τῶν, ὅτε τὸ ἐφόλιον ἐπανήρχετο, μέλαιναν σκιὰν κύπτουσαν· ἤκουον ἐκ διαλειμμάτων φωνὴν γυναικίως ἐρωτῶσαν τινα ἀναρριχώμενον μετὰ κόπου εἰς τὴν προκυμαίαν: «Πῶς πηγαίνει ἡ δουλειά;» Τότε δὲ στοναχὴ τις πρεσβύτου ἡ θῆξ νέου ἀνδρὸς ἀπήντα: «Ὅθ' ὑπάγη καλλίτερα αὔριον τὸ πρωί!» Καὶ ἡ διάσωσις τῶν ἐλεεινῶν λειψάνων τῆς καταστραφείσης λέμβου ἐξηκολούθει μεθ' ὑπομονῆς, μετὰ σιγῆς καὶ κατηφείας, οἷον εἰ ἀσυνειδήτως γινόμενη. Ἡ Γιλβέρτη ἠσθάνετο ὀδύνην ἐν τῇ καρδίᾳ, ὁ δὲ ταγματάρχης ἐνεθυμεῖτο τότε τοὺς ἐργάτας τοῦ ὄρυχειοῦ τοῦ Μεόν. Πόσοι ἀνθρώποι μύρμηκες ἠγωνίζοντο τοιοῦτοτρόπως ὑπὲρ τῶν ἄλλων πανταχοῦ, ἐν τῇ θαλάσῃ, ὑπὸ τὴν γῆν, ὡς μέλισσαι ὑπὲρ τῶν κηφῶν!

Ὅτε δὲ ἐπέστρεφον σκεπτικοὶ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἡ Γιλβέρτη ἐνόησεν ὅτι κάποιος τοὺς παρεκλούθει ἐν τῷ σκότει. Ὁ θόρυβος τῶν κυμάτων πληττόντων ἐκατέρωθεν τὰς πλευρὰς τῆς προκυμαίας ἐκκεμεν αὐτὴν ἀκουσίως νὰ προσεγγίσῃ ἐτι μᾶλλον εἰς τὸν θεῖόν της, οὕτως ἔλαβε τὸν βραχίονα· ἀλλὰ κατησύχασεν εὐθύς μετ' ὀλίγον ἀναγνωρίσασα τὸν κ. δὲ Μομβρέν, ἐπιστρέφοντα ταύτοχρόνως μετ' αὐτῶν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

Ἐπὶ πολλὴν ὥραν εἶχε μείνει καὶ αὐτὸς ἐκεῖ κύπτων ἄνωθεν τῶν δρυφάκτων καὶ προσπαθῶν νὰ διακρίνῃ τοὺς ἀλιεῖς ἀγωνιζομένους ἐντὸς τῆς ζοφερᾶς ἐκείνης ἀβύσσου! Εἶδεν ὅτι ἡ νεᾶνις καὶ ὁ θεῖός της εὐρίσκοντο πλησίον του, ἀλλὰ δὲν ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ποσῶς. Ὅτε καὶ ὁ ταγματάρχης τὸν ἀνεγνώρισεν, ἐσταμάτησεν ἐκεῖ καὶ διήμειψεν τὰς ἐντυπώσεις τῶν περὶ τοῦ ναυαγίου, καὶ ἐξηκολούθησεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν συνομιλοῦντες ἐν τῷ σκότει ἐνῶ ἡ θάλασσα ἐξηκολούθει τὸν μέγαν καὶ ἀπέραντον ψίθυρόν της. Καὶ ἦτο θελκτικὴ—ἡ Γιλβέρτη πάντοτε τὴν ἐνεθυμεῖτο—ἡ βραδεία ἐκείνη συνδιάλεξις περὶ τῆς εὐσπλαγγίας, περὶ τῶν ταλαιπωριῶν τῶν πτωχῶν, ἡ διάμειψις ἐκείνη τῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν θλιβερῶν ἐντυπώσεων μετὰ τοῦ νέου καὶ τοῦ γηραιοῦ ταγματάρχου. Ἐναυλος ἦτο ἀκόμη εἰς τὴν ἀκοήν της ἡ μελωδικὴ φωνὴ τοῦ κ. δὲ Μομβρέν, ἤρμα ἀκουμένη, παρὰ τὸν διαρκῆ κρότον τῶν κυμάτων. Πρὸς στιγμὴν, διαλυθείσης τῆς εἰς τὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἡμίχλης, γραμμὴ φωτεινὴ ἐφάνη μικρὰν, ἡ πέλις τῆς Χάρως, ὑπεράνω δὲ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν ἀνὰ εἰς ἐξέλαμψαν οἱ ἀστέρες καὶ ὑπὸ τὸ φῶς αὐτῶν ἐθεάθη νῦν τὸ φάσμα τῆς λέμβου κεκλιμένης ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς, ὁμοίως

πρὸς τραυματίαν καὶ σειομένης ὅπως ὑπὸ τῶν φρικιάσεων τὸ ἀγωνιῶν ζῆλον.

Τότε ἐπῆλθεν εἰς ἀμφοτέρους ἡ ἰδέα νὰ διοργανώσωσιν ὑπὲρ τῶν ἀτυχῶν ἐκείνων ἔρανον ἐν τῷ ξενοδοχείῳ. Ἡ Γιλβέρτη προσέφερε τὰς μικρὰς τῆς οἰκονομίας· ὁ κόμης ἐδέχετο εἰς τὴν Λέσχην τὰς συνεισφορὰς τῶν φίλων του, εἰς ἃς συνήνωσε καὶ τὴν ἰδικὴν του, μετέθεσαν δὲ ἡ Γιλβέρτη, ὁ νέος καὶ ὁ ταγματάρχης ὁμοῦ ὅπως παραδώσωσι τὸ συναχθέν ποσὸν εἰς τὴν παθοῦσαν οἰκογένειαν. Οἱ ταλαιπώροι! Ὁ γέρον ἐκλαίει ἐκ χαρᾶς, τὰ μικρὰ παιδιὰ πτοηθέντα παρετήρουν τὴν Γιλβέρτην ὡς Μοῖραν τινά, ὁ δὲ γαμβρός κληθήσας ἠυχαρίσται διὰ φωνῆς ἀσθενούς, διακοπτομένης ὑπὸ ἀπαισιῶν προσβολῶν βηχός... Ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀγαθοεργίας ἐκείνης συνέδεσε πρὸς ἀλλήλους τὴν Γιλβέρτην καὶ τὸν Ροβέρτον στενότερον παρ' ὅσον θὰ ἴσχυον μακροὶ μῆνες πολυθαρῶδες κοινωνικῆς σχέσεως. Συνομιλοῦν ἦδη πρὸς ἀλλήλους παρὰ τὴν τράπεζαν ἢ ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὁ δὲ κύριος δὲ Μομβρέν διήλθε μίαν δλόκληρον ἐσπέραν, μίαν ἐσπέραν βροχερὰν καὶ μελαγχολικὴν πλησίον τῆς νεάνιδος, ἧτις χαριέντως καὶ ἄνευ φιλαρεσκείας καθήσασα παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον ἐξετέλεισεν ὑλόκληρον σύλλογὴν ἁσμάτων τοῦ Γκουνῶ καὶ Μασσενέ καὶ μελωδιῶν τοῦ Μένδελσον.

Ἡ Γιλβέρτη, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν αἰτίαν, ἠσθάνετο μεγάλην εὐχαρίστησιν ἐπὶ τῇ συναντήσει της μετὰ τοῦ νέου ἐκείνου, ὅστις ἐφάνετο αὐτῇ τὸσον ἤπιος, τὸσον μελαγχολικός, τὸσον ἀγαθός. Δὲν ἐμερίμνα ἂν ἡ ἀόριστος ἐκείνη χαρὰ ἦν ἠσθάνετο, ἐμελλε νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ πολὺ. Ἦτο ἴλωσ νέκ καὶ ἠδυτάτη ἡ αἴσθησις τῆς ἰδιαίτερας συμπάθειας, ἣν ἠσθάνετο πρὸς τὸν κ. δὲ Μομβρέν. Ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο γνωστός αὐτῇ ἀνεκθῆν. Ἀλλως τε ὁ ταγματάρχης εἶχε διηγηθῆ αὐτῇ ἄλλοτε πλείττας ὅσας πράξεις ἀνδρείας τοῦ μόλις ἐφήβου στρατιώτου παρὰ τὸν Λεῖγρη. Ἠγνόει ὅμως τότε ὅτι ἐμελλέ ποτε νὰ συναντήσῃ τὸν νεκρὸν κόμητα εἰς τὸν δρόμον τῆς ζωῆς της, νῦν δὲ εἶχε τὴν πλάνην νὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ κύριος δὲ Μομβρέν ἦτο παλαιός της φίλος.

Πρὸ παντός ἐσαγγήνευεν αὐτὴν ἡ μελαγχολία τοῦ νέου. Εἰς πᾶσαν σχεδὸν γυναικίαν ὑπεκρύπτεται μία ἀδελφὴ τοῦ ἐλέους, ἧτις ἐξ ὁρμήφουτου ἀνακλύπτει ἀμέσως τὴν ὀδύνην, ὡς νὰ εἶχε γεννηθῆ ἐπίτηδες, ὅπως τὴν ἀνακουφίσῃ. Ἡ Γιλβέρτη ἔκτειρε τὸν κύριον δὲ Μομβρέν χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ γινώσκῃ διὰ τὸν ἄκτειρον. Πλὴν δὲν ἠπατάτο· ὀδύνη σφοδρά, ἠθικὴ μάλλον ἢ σωματικὴ, ἐρρυτιδῶνε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἐκοιλαινε τὰς παρειὰς του. Ἐπεθύμει νὰ μά-

θη τὰ πάντα ὅπως προσπαθήσῃ νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

Ἡ σύμπτωσις ἐνὸς περιπάτου παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Χάρως πρὸς τὸ μέρος τῆς Βιλλερβίλλης τὴν κατέστησεν ἐν μέρει ἐνήμερον ἴσως τοῦ μυστικοῦ τοῦ κυρίου δὲ Μομβρέν. Ἡ Γιλβέρτη κατελθοῦσα τῆς ἀμάξης μετὰ τοῦ θεῖου της ἠθέλησε νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ τῆς χλόης τῶν λειμώνων, ὅπως ἴδῃ τοὺς συνδένδρους ἐκείνους περιβόλους, τὰ ἄκρα ἐκείνα τῆς εὐφόρου νορμανδικῆς γῆς, ἐνθα αἱ μηλέαι καρποβριεῖς ὑψοῦνται μόλις ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους κεκαλυμμένου ὑπὸ σφριγώσης βλάστης, διαστιζομένης ὑπὸ βοσκόντων κτηνῶν. Παρετήρει ἄνωθεν τῶν φραγμῶν τὰς ἐπαύλεις ἐκείνας κεκοιναμμένας καὶ ἐξωραϊσμένας παρὰ τῶν φιλοκάλων ἰδιοκτητῶν ὡς ἐπισκευασθέντα μικροτεχνήματα καὶ ἐξεπλήττετο χαρμωσίως ὡς παιδίον βλέπουσα τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου εἰσδυούσας μέσον τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων, τὰς νήσους ἀναταρασσούσας τὸ ὕδωρ ρακίου τινός, τοὺς νεοσσούς τῆς ὄρνιθος τρέχοντας ἢ τοὺς βόας παρακολουθώντας αὐτὴν βραδέως μὲ τὸ πρῶτον βλέμμα των.

— Πόσον εἶσαι φαιδρά!.. εἶλεγει ὁ Βερδιέ.

— Ναί, ἀφοῦ εἶμαι μαζὺ σου, θεῖέ μου!

Καὶ ὁ στρατιωτικὸς παρετήρει χωρὶς νὰ δύναται νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, πόσον τῷ ὄντι εἶχε καταστῆ φαιδρὰ ἡ Γιλβέρτη, ἀφότου διέτριβεν ἐν Τρουβίλλῃ.

Αἶφνης εἶδε τὴν ἀνεψιάν του σταματήσαν διὰ μιᾶς εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ. Ἐφαίνετο ἀμηχανοῦσα καὶ ὠχροτάτη ὑπὸ τὸ ἐξ ἀλευκαστοῦ ὑφάσματος ἀλεξήλιόν της. Ἐμπροσθέν των ἀνὴρ τις ἐρχόμενος ἐσταμάτησεν αἶφνης καὶ αὐτός, εὐθύς ὡς ἀνεγνώρισεν τὸν ταγματάρχην καὶ τὴν νεάνίδα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος κύπτων προσεπάθει νὰ διηγῆ τὰ βήματα μικροῦ κορασίου, μόλις δυναμένου νὰ βαδίξῃ ἐπὶ τοῦ πηλώδους ἐδάφους τῆς ὁδοῦ. Ἦκολούθει ὀπισθεν εὐσαρκος χωρική, βεβαίως τροφός. Ὁ ἀνὴρ ὠρθώθη ἐν τάχει, ἔλαβε τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ ὡς νὰ ἤρπαζεν αὐτό, ἐγένετο ἄφαντος, παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς νορμανδικῆς ὀπισθεν φραγμοῦ τινος, διὰ στενωποῦ κατερχόμενος πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ὁ Βερδιέ προσέβλεψε τὴν ἀνεψιάν του:

— Δὲν εἶνε ὁ κύριος δὲ Μομβρέν;.. τὴν ἠρώτησε.

Ἡ Γιλβέρτη ἀκίνητος δὲν ἀπήντα. Ἐφαίνετο ἀναζητοῦσα ἀκόμη ἐν τῇ ὁδῷ τὸν ἐξαφανισθέντα κόμητα καὶ τὴν χωρικήν καὶ τὸ παιδίον.

— Τὸν ἀνεγνώρισες καὶ σύ, δὲν εἶνε ἀληθές, Γιλβέρτη;

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις.

Καὶ παρεκάλεσε μετὰ σπουδῆς τὸν θεῖόν της

ν' ανέλθωσιν εἰς τὴν ἀμαξάν. Ὑφίστατο, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἀφορμὴν, ζωηρὰν δυσαρέσκαιαν, αἰφνίδιον καὶ στυγνὴν λύπην. Ἐνόμιζεν ὅτι κάτι τι περὶ αὐτῆς ἐναυάζει. Ὁ γηραιὸς Ταινύ, ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς λέμβου, τὸ αὐτὸ θάμβος θὰ ἤσθάνθη βεβαίως τὴν προτεραιάν.

Καθ' ὁδὸν ὁ ταγματάρχης ἐπιμόνας ἐπανήχθητο εἰς τὸ περιστατικὸν τῆς συναντήσεως ἐκείνης.

— Ἦτο βεβαίως ὁ κ. δὲ Μομβρέν... Χαρίστατον ἦτο ἐκεῖνο τὸ κοριτσάκι ὁποῦ ἐπεριπατοῦσε... ὀλίγον τι ὠχρὸν μοναχά... Τί νὰ εἶνε αὐτὸ τὸ παιδάκι;

Ἡ Γιλβέρτη τότε τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ εἶπῃ τι, νὰ λησμονήσῃ τὸ συμβάν, νὰ μὴ ἀναφέρῃ πλέον τὸν κ. δὲ Μομβρέν, πράγματι δέ, τὴν ἐσπέραν, συναντήσασα τὸν νεαρὸν κόμητα εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ ξενοδοχείου, οὐδένα ἀπέτινεν αὐτῷ ὑπαινιγμὸν περὶ τῆς συναντήσεως τῶν ἐκείνης παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Χάριτος· καὶ αὐτὸς ἐπίσης δὲν ὠμίλησε ποσῶς περὶ τούτου, δὲν ὠμίλησε ποτέ.

Ποτέ! Ἄλλως τε ἡ Γιλβέρτη δὲν ἐπανεῖδεν ἕκτοτε συχνὰ τὸν κόμητα. Ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἐξέφρασε πρὸς τὸν θεῖόν της τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς Παρισίους. Ἡ θάλασσα τὴν ἠνώχλει· τὴν ἠμπόδιζε νὰ κοιμηθῇ.

— Ἀ! μὰ τί εἶν' αὐτό, δὲν μοῦ λέγεις; σὺ ἡ πόσον ἤσυχον κοντεύεις νὰ γείνης νευρική! εἶπεν ὁ ταγματάρχης.

Καὶ ἀνεχώρησαν πράγματι. Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ ταξιδίου ἐκείνου τοῦ τόσο φαιδρῶς ἀρχαιμένου καὶ τόσο ἀποτόμως λήξαντος, ὁ Βερδιέ ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπε τὴν ἀνεψιάν του ὑποπίπτουσαν εἰς ἀσυνήθεις ρεμβασμούς, εἰς κατῆφαιαν, εἰς λύπην σχεδὸν, εἰς ἣν δὲν ὑπέκειτο ἄλλοτε. Ἐμενεν ἐπὶ ὥρας σκεπτική, αὐτὴ ἡ πόσον φιλεργός, ἡ ἔχουσα τὴν ζωηρότητα τῆς μελίσσης!

Ὁ κ. δὲ Μομβρέν μετέβη κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος δις ἢ τρίς ὅπως ἐπισκεψθῆ τὸν ταγματάρχην εἰς τὴν ὁδὸν Μανσάρ. Αἱ ἐμφανίσεις αὐταὶ τοῦ κόμητος ἀνησυχίαν μᾶλλον προῦξένουν ἢ εὐχαρίστησιν εἰς τὴν Γιλβέρτην. Ἐχαιρεν ἐπαναβλέπουσα τὸν νέον, ὅστις ἤρρεσκεν αὐτῇ ὡς τύπος ἀνεπιτηδεύτου κομψότητος, ἀλλ' οὐ ἐν ταύτῳ ἢ θεὰ τὴν ἐθροῦθει ὡς μυστήριον. Δὲν ἠπατάτο δὲ ὑπῆρχεν ὄντως ἐν τῇ ζωῇ τοῦ κ. δὲ Μομβρέν περιπέτειά τις ἴσως δράμα, ἐκ τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων δραμάτων, ὧν τὴν σκληρότητα ἀγνοοῦσιν οἱ ἄλλοι, οἷα παρὰ γινε ὁ βίος.

Πλὴν οὐδέποτε διέφυγε τὰ χεῖλη της ὑπαινιγμὸς τις περὶ τῆς συναντήσεως ἐκείνης παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Χάριτος. Ἐλάλει περὶ τῶν πλέον ἀσημάντων πραγμάτων πρὸς τὸν ἄνδρα

ἐκεῖνον, οὔτενος οὐχ ἤττον ἐπόθει νὰ μάθῃ τὸ παρελθὸν ὁλόκληρον, μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης στιγμῆς. Αἱ ἐπισκέψεις τοῦ κ. δὲ Μομβρέν κατετρίβοντο εἰς συνομιλίαις ἐπὶ στρατιωτικῶν θεμάτων μετὰ τοῦ Βερδιέ καὶ εἰς τινὰς συνήθεις καὶ ἀνευ σημασίας λόγους ἀνταλασσομένους μετὰ τῆς Γιλβέρτης. Καὶ ὁμως ἐξ ὁρμηφύτου τὰ δύο ἐκεῖνα νέα καὶ ὠραία ὄντα, τὰ δοκιμάζοντα τὸ αὐτὸ τῆς ἀνησυχίας αἰσθημα ὁσάκις εὐρίσκοντο ἀντικρι ἀλλήλων, καὶ ἀποφέροντα ἐκ πάσης συναντήσεως τῶν τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἡδονικῆς ταραχῆς, ἐξ ὁρμηφύτου ἐφρόνου ὅτι ἐκάτερος αὐτῶν ἠδύνατο ν' ἀνεύρη εἰς τὸν ἄλλον ἐν δεδομένη στιγμῇ στήριγμα, παρηγορίαν, ἢ ἔτι κάλλιον—καίτοι οὐδ' ἐκείνη οὐδ' αὐτὸς ἐτόλμα νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν—ἔρωτα.

Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ δὲν ἐκοπίασε πολὺ νὰ διευκρινίσῃ μέρος ἐξ ὧν τούτων ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆς συναντήσεως ἐκείνης. Παρετῆρει ἐξ ὑπαμοιβῆς τὴν Γιλβέρτην καὶ τὸν Μομβρέν καὶ εὕρισκεν αὐτοὺς κατὰ τὴν ιδέαν τῆς ἐξαισιῶς ἀρμόζοντα πρὸς ἀλλήλους. Καὶ ἂν ἤθελεν ν' ἀποκρύψωσι τὸ αἰσθημά των, ἡ ἀναφανομένη πάντως ταραχὴ των τάχιστα θ' ἀπεκάλυπτε τὰ πάντα καὶ εἰς παρατηρητὴν ἤττον διπλωματικῶς ἐξεσηκωμένον ἢ ἡ Μεγάλῃ Ἐκλεκτόρισσα Ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἀναμιγνύηται εἰς ὅλα ἦτο τόσο ἀκατανίκητος ἐν αὐτῇ, ὥστε ἠρέσκετο ἤδη ἀπὸ τοῦδε νὰ φωνάζηται τελούμενον τὸν γάμον τῶν δύο νέων— μάλιστα, σύντομα καὶ χωρὶς ἀργοπορίαν!— ὅτε ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν της ἡ σκέψις ὅτι εἶχε γείνει λόγος περὶ τῆς πιθανῆς ὑποψηφιότητος τοῦ μαρκησίου δὲ Μομβρέν μετὰ τῶν κύκλων τῶν βασιλοφρόνων ἐκλογέων, καὶ ἦτο ἀδύνατον, ἐντελῶς ἀδύνατον, ὁ υἱὸς τοῦ μαρκησίου νὰ νυμφεῖθῃ τὴν ἀνεψιάν τοῦ δημοκρατικοῦ ὑποψηφίου! Τί σαστιμάρα! νὰ ξεχάσῃ αὐτό! Καὶ ὁμως ἦτο κρῖμα, ναὶ κρῖμα! ἐταίριαζαν τόσο καλά οἱ δύο! Ἄλλ' ἡ πειθαρχία, τὸ καθῆκον, ἡ δικαιοσύνη τῶν κομμάτων!... Δὲν παίξει κανεὶς μὲ τὴν πολιτικὴν, ὅχι!... ὅπως δὲν παίξει καὶ μὲ τὸν ἔρωτα.

Καὶ τὸ πνεῦμα τῆς κυρίας Ἐρβλαὶ ἐκάλπαζεν οὕτως, ἐξηκολούθει νὰ καλπάζῃ, ἐνῶ ὠμίλει πρὸς τὸν κ. δὲ Μομβρέν περὶ παντοίων ἀδιαφόρων πραγμάτων, ἢ δὲ Γιλβέρτη ἐσυλλογίζετο δικτὶ ὁ νεαρὸς κόμης ἐφαίνετο σάβυρωπότερος καὶ μελαγχολικώτερος ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος.

— Ὁ Ρωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέττα! ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν ἡ Ἐρρικέττα, οἱ Καπουλέτοι καὶ οἱ Μοντέκοι τῆς ἐκλογῆς!.. Εἶνε αἰώνιον τὸ δράμα... Ἀλλὰ δὲν παύομεν ἡμεῖς!..

Καὶ διὰ νὰ ἔχῃ ὅπωςδῆποτε καθαρὰν τὴν συνείδησιν, ἠρώτησεν αἰφνῆς τὸν κόμητα ἂν

ἦτο ἀληθὲς ὅτι ὁ μαρκησίου δὲ Μομβρέν θὰ ἐξετίθετο ὡς ὑποψήφιος πρὸς ἀντικατάστασιν τοῦ Σχοβιέ.

— Ὁ πατὴρ μου πολὺ διατάζει ἀκόμη, κυρία, ταλαντεύεται δέ, ὡς ἐξομολογοῦμαι, μετὰ τῶν παρακλήσεων τῶν φίλων καὶ τῆς ὑποσχέσεως, ἣν ἔδωκεν ἄλλοτε πρὸς τὴν μητέρα μου, ἧτις τὸν καθικέτευσε νὰ μὴ ἀναμιγθῆ ποτε εἰς τι.

— Ναί, γνωρίζω ὅτι ἡ κυρία μήτηρ σας δὲν παρεδέχετο ὅτι εἰς εὐπαιδείας ὄφειλε ν' ἀναμιγθῆ οὐδέ κ' εἰς τὴν παρούσαν κίνησιν. Ἐδυσχέρανε κατὰ τῆς παρούσης κυβερνήσεως ὅπως καὶ κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν τὴν καταγοῶ. Τοῦτο σημαίνει πίστιν πρὸς τὰς ἀναμνήσεις.

Ἡ Γιλβέρτη παρετῆρησεν ὅτι ὁ κ. δὲ Μομβρέν συναφρούθη ὕπνωσιν, ὅτε ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ὠμίλησεν αὐτῷ περὶ τῆς ἀποθανούσης μαρκησίσσης. Ὁ νέος προσεπάθει νὰ μειδιάσῃ διὰ τὸ φιλοφρόνημα τῆς Ἐρρικέττας· ἀλλὰ προφανῶς ἀπέκρυπτε πικρὰν ἢ ζοφερὰν ὑστεροβουλίαν.

Ἡγέρθη χαιρετίζων, ὡς νὰ ἤθελε νὰ εὐχαριστήσῃ, πράγματι ὁμως ὅπως θέσῃ τέρμα εἰς τὴν ἐπίσκεψιν.

Ἄλλ' ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἐνθαρρυνθεῖσα ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἀψιμαχίης, ἤθελεν, ἀφοῦ εὐρίσκετο ἐνώπιόν της ὁ υἱὸς ἐνός τῶν ἀντιπάλων της, νὰ ἐξωθήσῃ τὴν κατόπτεισιν μακρότερον.

— Δοιπὸν, εἶπε, τὸ κόμμα τῶν βασιλοφρόνων δὲν θὰ συμμετάσχη τῆς πάλης αὐτὴν τὴν φορὰν;

— Ὅχι, ἀπήντησεν ὁ κόμης μειδιῶν, ἀναμετρεῖ μόνον τὰς δυνάμεις του καὶ καιροφυλακτεῖ.

— Ὁ κ. μαρκησίου δὲ Μομβρέν θὰ ἦτο ἀντίπαλος ἐπιφοῦτος.

— Νομίζετε, κυρία;

— Βεβαίως· καὶ ἂν ὁ πατὴρ σας δὲν κατέλθῃ εἰς τὸν ἀγῶνα, σχεδὸν θὰ λυπηθῶμεν διότι δὲν θὰ εἶχμεν τὴν τιμὴν νὰ διαγωνισθῶμεν πρὸς ἄνδρα, τὸν ὁποῖον πάντες ἀγαπῶσι καὶ ὑπολήπτονται.

— Ναί, εἶπεν ὁ Ροβέρτος, διὰ νὰ λάβητε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν νικήσῃτε! Ὡ! μὴ τὸ ἀρνῆθῃτε, κυρία. Δὲν ἀπατώμασι ὡς πρὸς τὴν ἐκτίμησιν τῶν δυνάμεων τῶν ἡμετέρων φίλων· οὐδ' ὁ πατὴρ μου ἀπατάται ἐπίσης ὡς πρὸς τοῦτο. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἤθελεν ἐμποδίσαι αὐτὸν νὰ συνενωθῆ μετὰ τῶν ἡμοφρόνων του, ἔγω καὶ ἂν ἦσαν μίξι δρᾶξ οὗτοι, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὄφειλε ν' ἀγωνισθῆ ὑπὲρ τῆς σημαίας του.

— Ποῖα εἶνε ἡ σημαία του; ἠρώτησεν ἡ κυρία Ἐρβλαὶ· ἐγὼ μόνον τὴν τρίχρουν γνωρίζω.

— Εἶνε ἐκείνη τὴν ἵποϊον ἡκολούθουν, ὅτε εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ὑπηρετῶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ θεοῦ τῆς δεσποινίδος, ἀπήντησεν ὁ κύριος δὲ Μομβρέν στρεφόμενος πρὸς τὴν Γιλβέρτην.

Προσέκλινε καὶ αὐτὴς ἀποχαιρετίζων τὴν κυρίαν Ἐρβλαὶ, αὐτὴ δὲ τὸν χαιρετίζουσαν ἐκ νέου, καταλιπούσα πλέον τὴν περὶ τῆς πολιτικῆς συνομιλίαν, καὶ συνώδευεν αὐτὸν μετὰ τῆς Γιλβέρτης διὰ τῶν δειροστοιχιῶν τοῦ κήπου. Ἐν ὄχημα ἀνέμενε παρὰ τὴν κιγκλιωτὴν θύραν.

Ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ἐφθάνον ἐκεῖ, διανομῆς τις τοῦ τηλεγραφείου ἐκρούσε τὸν κωδωνίσκον τῆς θύρας, κομίζων τηλεγράφημα. Ἡ κυρία Ἐρβλαὶ ἐζήτησε συγγνωμὴν διότι ἔπρεπε ν' ἀπαντήσῃ παραχρῆμα, καὶ μετὰ χαιρέτων μειδιάματος, διακόπτουσα τὴν μετὰ τοῦ κυρίου δὲ Μομβρέν συνδιάλεξιν, ἀπῆλθεν ἐν τάχει, ἀφήσασα αὐτὸν, ἐκουστῶς ἴσως, μετὰ τῆς Γιλβέρτης· ὁ κ. δὲ Μομβρέν, κρατῶν τὸν πῖλόν του εἰς τὴν χεῖρα προσέβλεπεν ἐντὸς τοῦ πλαισίου ἐκείνου τοῦ πλήρους φωτός καὶ ἀνθέων τὴν νεάνίδα, ἣν ἀνελογίζετο τόσο συχνὰ καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς τούλαχιστον ζέσεως, μεθ' ἧς αὐτὴ ἀνελογίζετο ἐκείνον.

Ἡ νεάνις ἐποίησε κίνημά τι ὡς νὰ ἤθελε νὰ τὸν χαιρετίσῃ καὶ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν Ἐρρικέτταν, ἀλλ' ὁ κόμης ἀπέτρεψεν αὐτὴν διὰ νεύματος, εἰς ὃ ἐνυπῆρχε σχεδὸν ἰκεσία.

— Δοιπὸν εἶνε ἀληθὲς; εἶπεν. Ὁ θεὸς σας ἐρρίφθη εἰς τὴν τύρβην τῆς ἐκλογῆς;

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Γιλβέρτη. Εἶπον αὐτῷ ὅτι τοιοῦτο ἦτο τὸ καθῆκόν του καὶ ὑπήκουσεν.

— Τὸ καθῆκον τῶν ἐντίμων εἶνε ν' ἀφίνωσι τοὺς ραδιούργους νὰ ρυπαίνωνται εἰς τὸ τέλμα αὐτὸ τῆς πολιτικῆς. Αὐτὸ ἔλεγον πρὸς τὸν πατέρα μου, ὅστις δὲν σκέπτεται πάντοτε ὅπως ἐγὼ καὶ ὅστις, μετὰ λύπης τὸ ὁμολογῶ, θὰ ἦτο ἱκανὸς ν' ἀντιμετωπίσῃ ὅπως ὁ θεὸς σας, τὰ καὶ ἄσματα τῶν βατράχων ζητούντων βουλευτὴν!

— Ἰσως ὁμως, ὑπέλαβεν ἡ Γιλβέρτη, ὁ πατὴρ σας καὶ ὁ θεὸς μου, δὲν εἶχον ἄδικον. Ἄν ὅλοι ἠρνοῦντο, τί θὰ συνέβαινε;

— Δὲν θὰ ἐβυθίζομεθα περισσότερο εἰς τὴν ἀβυσσὸν ἂν ὅσον καὶ τώρα, ἀπήντησεν ὁ κ. δὲ Μομβρέν.

— Εἰσθε ἀπαισιόδοξοι.

— Ἐπεθύμουν νὰ εἶμαι τοιοῦτος. Ἄλλ' ὑμεῖς, δεσποινίς, δὲν θὰ ὑποστήτε, πιστεύω, τὴν ἐπίδρασιν τῆς θελητικωτάτης κυρίας Ἐρβλαὶ. Δὲν θὰ εὐχριστοῦμεν διόλου βλέπων ὑμᾶς καθισταμένην γυναικία πολιτικῆν.

— Ἐγὼ;... μὴ φοβῆσθε, εἶπεν ἡ Γιλβέρτη. Ἡ πολιτικὴ μου πράξευε τρόχον.

— Δοιπὸν δὲν θὰ μεταβλήθῃτε;

— Τί ἐννοεῖτε μὲ τοῦτο;

Ἡ νεάνις ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν σιδηρῶν ράβδων τῆς ἡμιανοίκτου κιγκλιωτῆς θύρας, αἱ δὲ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου διερχόμεναι διὰ μέσου τῶν κλάδων τῶν πεφυτευμένων παρὰ τὴν εἴσοδον ὑψηλῶν καστανεῶν, ἐπέριπτον φωτεινὰς κηλίδας

ἐπὶ τῆς κόμης, τῶν ὤμων καὶ τῶν παρεῖων τῆς νεάνιδος, ὡς νὰ κατησπαζόντο αὐτήν.

Ὁ Ροβέρτος τὴν ἐβλεπε, μὴ ἀπαντῶν κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ περιβάλλων αὐτήν διὰ βλέμματις πλήρους βαθείας ἀφοσιώσεως, συνηθάνετο δὲ ἡ νεάνις ὅτι ἐν τῇ σιγῇ ἐκείνη ἐνουπῆρχε τι ὡσεὶ ἐξομολόγησις, ὡσεὶ προσφορά ἀφανος ὀλοκλήρου ὑπάρξεως ἀλλ' ἐν ταυτῷ καὶ τι ἀδήλως ἐπώδυνον καὶ ἐναγώνιον. . . Καὶ ἐπανεβλεπεν, ἐπανεβλεπεν ἀκόμη τὸν κύριον δι' Μομπρὲν ἐκεῖ πέραν μετὰ τοῦ μικροῦ κορασίου του, μόλις βηματίζοντος πλησίον του, ἐν τῇ ἀκτῇ τῆς Χάριτος.

Ἴσως ὁ νέος ἐμάντευσε τὸν λογισμόν, τὸν ἐπελθόντα εἰς τὴν χαρίεσσαν ἐκείνην μελαγχροῖν ἡ κεφαλὴν.

Ἐταίει τὴν χεῖρα πρὸς τὴν Γιλβέρτην καὶ χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐρώτησίν της, εἶπεν αὐτῇ:

— Καίτοι εἴμεθα ἀντίπαλοι, ὡς φαίνεται, εἶπέτε παρακαλῶ εἰς τὸν θεῖόν σας ὅτι εἴμαι αὐτῷ ἀφοσιωμένος ἐξ ὅλης καρδίας. Θὰ τοῦ τὸ εἶπητε, δὲν εἶνε ἀληθές, δεσποινίς;

Καὶ προσεπάθησε νὰ μειδιάσῃ προφέρων τὴν λέξιν «ἀντίπαλοι». Εἶτα ἐλάλησε μετὰ διαχύσεως. Ἡ Γιλβέρτη εἶχεν ἤδη τείνει αὐτῷ τὴν χεῖρα καὶ ἔμειναν ἐκεῖ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς χωρὶς ν' ἀνταλλάξωσι πλέον λέξιν, τεταραγμένοι ἡ νεάνις ἠσθάνετο τοὺς δακτύλους τοῦ Ροβέρτου τρέμοντας, ἐνῷ ἐσφιγγον τοὺς ἰδικούς της, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμα ν' ἀποσύρῃ τὴν τεταμένην χεῖρά της ὡς νὰ προὔξεναι αὐτῇ ἡ χεираψία ἐκείνη περισσότερο εὐχαρίστησιν ἢ ταραχήν.

Ἐπὶ τέλος ὅμως βραδέως, πολὺ βραδέως ἀφῆκε τὴν χεῖρά της νὰ καταπέσῃ, ἀπέτεινε δὲ πρὸς τὸν κύριον δι' Μομπρὲν ἐν ἀκαλῆν ἐντάμωσιν, χαίρετε! χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τί ἔλεγεν.

Ἐπαίγετο νὰ φύγῃ. Προσηθάνετο ὅτι καὶ αἱ ἐρωτήσεις καὶ ἡ σιγὴ τὰ πάντα καθίσταντο ἀνησυχητικὰ νῦν καὶ ὅτι ὁ κ. Μομπρὲν ἐμελλεν ἴσως ν' ἀποτείνῃ αὐτῇ λόγους, τοὺς ὁποίους δὲ ἤθελε ν' ἀκούσῃ.

Ὁ νέος ἴστατο ἀκόμη εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὀρθίος, παρατηρῶν αὐτὴν ἀπομακρυνομένην διὰ μέσου τῶν δένδρουστοιχιῶν καὶ ἐπανερχομένην εἰς τὴν ἐπαυλιν. Τότε μόνον ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του, ὅτε ἡ νεάνις ἐγένετο ἀφαντος ἐκεῖ πέραν εἰς τὸ πρόστοον.

Ἦλθησε τὴν κίγκλιδα καὶ σχεδὸν ἀποτόμως εἶπε πρὸς τὸν ἀνκμένοντα ἐν τῇ ἡδῶ ἡνίοχον.

— Εἰς Μελέν!

Τὸ ὄχημα ἀπεμακρύνθη εἰς τὴν αἰθουσαν τῆς κυρίας Ἐρβλάι ἡ Γιλβέρτη ἐκάθησε πρὸ τοῦ κλειδοκουμβάλου καὶ οἱ δάκτυλοί της διέτρεχον τὰ ἐξ ἐλεφαντόδοντος πληκτρα ὡς νὰ ἐπρόκειτο ἡ μουσικὴ νὰ λικνίσῃ τὴν ὀδύνην της ἢ νὰ καταπνίξῃ τοὺς λυγμούς της.

(Ἔπεται συνέχεια).

Δ' ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

* Ἀρτεγενεῖς ἑλληνικαὶ βιομηχανίαι.

Αἱ προκαταρκτικαὶ δηλώσεις τῶν μελλόντων νὰ συμμετάσχωσι τῆς Δ' Ὀλυμπιακῆς Ἐκθέσεως ὑπεβλήθησαν ἤδη καὶ ἡ συλλογὴ φαίνεται οὐχὶ κατωτέρω τῆς κοινῆς προσδοκίας, λαμπρὰν μέλλουσα νὰ ἀποτελέσῃ τὴν προσεχῆ ἑκθέσιν. Καὶ πρόωρος καὶ ἀτελής βεβαίως θὰ ἦτο πᾶσα περιγραφή τῶν ἐκθεμάτων ἐπὶ τῇ βάσει μόνων τῶν δελτίων τῶν ἐκθετῶν· ἀλλὰ δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ διαλάβωμεν διὰ βραχείων, ἐν εἰδει εἰσαγωγῆς εἰς λεπτομερῆ τῆς ἐκθέσεως περιγραφὴν, περὶ τινῶν βιομηχανικῶν ἐργασιῶν, ἤδη ἀναπτύχθεισῶν ἐν τῷ τόπῳ καὶ ἀρίστα παραγούσῶν ἔργα.

Καὶ ἐν πρώτοις τὰ στεαρικὰ κηρία ἀφ' οὗ βαρύτερος ἐπεβλήθη σφρόνως δασμὸς εἰς τὰ ἐξωθεν εἰσερχόμενα, κατασκευάζονται ἅπαντα ἐν τῷ τόπῳ καὶ τρία ἐργοστάσια, ἐν ἐν Κερκύρα, ἐν ἐν Φαλήρῳ καὶ ἐν ἐν Βόλῳ ἀμιλλῶνται περὶ τῆς καλλιτέρας παραγωγῆς. Λυπηρὸν ὅμως εἶναι, καὶ τοῦτο παρατηρεῖται οὐ μόνον ἐν τούτῳ τῷ εἰδει ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, ὅτι κηρία στεαρικὰ κατασκευαζόμενα ἐν τῷ τόπῳ περιβάλλονται ξένα ἐναιλήμματα καὶ πωλοῦνται ὡς ἐξωτερικὰ τοῦ Βελγίου ἢ τῆς Γαλλίας εἰς τιμὰς ὑψηλάς.

Τὰ χειρόκτια κατασκευάζονται ἐν Κερκύρα ὅπου ἀρίστον ἰδρύθη ἐργοστάσιον αὐτῶν, οὐ μόνον δὲ τὰ ἐκ λεπτοῦ δέρματος τοιαῦτα ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἀξιωματικῶν, ἅτινα μάλιστα προτιμῶνται τῶν ὁμοίων ἐξ Ἑσπερίας κερμιζομένων. Καὶ τῶν χειροκτίων ὅμως τούτων τὰ πλεῖστα ἐν Ἀθήναις πωλοῦνται ὡς εὐρωπαϊκὰ καὶ ἡ διαφορά τῆς τιμῆς δὲν εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐκ τῆς ἐντοπίας παραγωγῆς προσγινομένην ὠφέλειαν.

Ἡ τέχνη τοῦ λευκοσιδήρου ἀνεπτύχθη ἐν Ἀθήναις μεγάλως, κατασκευάζονται δ' ἔργα ἀξιολογώτατα ἀληθῶς. Κλωβοὶ πτηνῶν μικροὶ καὶ μεγάλοι, λουτρῶνες παντὸς εἴδους, κατακλινητικαὶ μηχαναὶ, κομψὰ νιπτῆρωνδοχεῖα, λύχνοι πετρελαίου ἀπὸ τῶν ἀπλουστείων καὶ εὐνοτείων μέχρι τῶν τελειοτέρων τῶν τοῦ Βελγικοῦ συστήματος τῶν ἀπλετον παραγόντων φῶς.

Ἀλλὰ καὶ τῶν εἰδῶν τούτων τὰ πλεῖστα δὲν περιεβλήθησαν ἐπὶ τὴν σφαγιῶδα τῆς Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Ἐξακολουθοῦσι πωλούμενα ὡς εὐρωπαϊκὰ καὶ εἰς τιμὰς ὑψηλάς, ὑψηλοτέρας τῶν πρὶν, καὶ τοῦτο διότι οἱ ἔμποροι προφαρίζονται τὴν διαφορὰν τοῦ νομίσματος, τοὺς βαρεῖς δασμούς τῶν τελωνείων καὶ μυστηρίους ἀλλας προφάσεις. Κλωβὸς π.χ. ἐκ τῶν μειζῶν δια ψιττακοῦς, κατασκευάζεται ἀντὶ δρ. 18 καὶ πωλεῖται τῷ ἔμπρῳ, ὅστις τὸν μετα-

πωλεῖ δρ. 30. Ὁ κατασκευαστὴς κερδίζει δρ. 5 καὶ ὁ ἔμπορος δρ. 12.

Αἱ τέχναι τοῦ χάρτου καὶ ναστοχάρτου ὁμοίως ἀνεπτύχθησαν κατὰ πολὺ. Δύο ἐργοστάσια φακέλων ἐν Ἀθήναις κατασκευάζουσι τοιοῦτους εὐνοτάτους καὶ κατ' οὐδὲν διαφέροντας τῶν ἐξωθεν ἐρχομένων· τὸ εὐχάριστον δ' ἐν τούτοις εἶναι ὅτι καὶ ἡ πρώτη ὕλη ὁ χάρτης κατασκευάζεται ἐν Ἀθήναις.

Ἄλλὰ πλὴν τούτων τὰ παρὰ τοῖς πιλοπώλαις χρήσιμα κυτὰ πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν πύλων στρατιωτικῶν καὶ ἀστικῶν, τὰ εἰς τὰς ραπτρίας τῶν νεωτερισμῶν χρησιμεύοντα κιβωτίδια πρὸς ἀποστολὴν τῶν ἐνδυμάτων, οἱ παντοειδεῖς κυτίσκοι τῶν φαρμακοποιῶν ποικιλωτάτων σχημάτων, αἱ ποικίλαι θῆκαι τῶν σακχαροπλαστῶν διὰ τοὺς σακχαροπῆκτους καρπούς καὶ τὰ σακχαρωτὰ ἅπαντα ταῦτα κατασκευάζονται ἐν Ἀθήναις. Ἀλλὰ θὰ κατασκευασθῶσιν ἀκόμη κομισθέντων τῶν μηχανημάτων καὶ θὰ ἐκτεθῶσιν ἐν τῇ ἐκθέσει καὶ ἄλλα τῆς τέχνης τοῦ χάρτου ὠραῖα ἔργα, οἱ περιλάλητοι Βενετικοὶ φανοὶ διὰ φωτοχυσίας καὶ τὰ κομψὰ περιβλήματα τῶν ἀνθοδεσμῶν.

Ἐνταῦθα δ' ἀνακτέον καὶ τὰ περιεμψα κατὰστιχα, βιβλία λογιστικὰ καὶ τετραδία μαθητικὰ παντὸς εἴδους, ἅτινα κατασκευάζονται ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ δύο ἢ καὶ τριῶν ἐργοστασίων. Κατασκευάζονται δὲ στερεώτατα καὶ ἐφάμιλλα πρὸς τὰ ἐξωθεν κομιζόμενα. Μεγάλῃ δὲ ἡ κατασκευὴ τούτων θὰ προσλάβῃ ἀνάπτυξιν καὶ ἡ διάδοσις αὐτῶν θὰ γίνῃ εὐρυτέρα ὅταν προσεχῶς λήξῃ τὸ συμβόλαιον καταναλώσεως μεγάλου ἐνταῦθα χαρτοπωλικῆς καταστάσεως μεθ' ἐνός τῶν πρωτευόντων Γερμανικῶν οἴκων. Εἰς ταῦτα δὲ πάντα μεγάλην ὡς εἰκὸς θὰ δώσῃ κίνησιν καὶ ἡ ἐνεργουμένη ἤδη ἀνακαινίσις τοῦ ἐν Φαλήρῳ ὑπάρχοντος χαρτοποιείου ὅπερ ποικίλας μέχρι τοῦδε ὑπέστη τύχας.

Ἐχομεν ὅμως καὶ ἄλλα. Οἱ λαίμοδεταὶ οἱ δεδαιμένοι ἐκείνοι καὶ ποικιλόσχημοι μεταξωτοὶ, κατασκευάζονται ἐν Ἀθήναις καὶ τρία ἐκ τούτων ἐργοστάσια ἐπασχολοῦσι πενήκοντα περίπου ἐργάτας. Τὸ ἐν τούτων διευθύνει κόρη μόλις δεκατριῶν ἐτῶν μετὰ δεξιότητος καὶ ἐπιμελείας μεθ' ἧς οὐδὲ ἀνὴρ καθεστηκῶς ἤθελε κατορθώσει.

Ἐρχονται κατόπιν τὰ μύρα καὶ ἀρώματα. Ἐκαστος κουρεὺς καὶ φαρμακοποιὸς διὰ τῆς ἰδίας μελέτης καὶ εὐφυῆς κατάρθσεως νὰ κατασκευάσῃ οὐ μόνον τοῦ ὕδατος τῆς Κολωνίας ἀρίστα ἀπομιμήσεις ἀλλὰ καὶ ἐλιξίρια παντοῖα καὶ ὕδατα τῆς κινίνης καὶ ὀδοντοτρίμματα ποικίλα καὶ σάπωνας μυρωδικούς καὶ πάντα τῆς μυρεψικῆς τὰ εἶδη. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἐργοστάσιον τέλειον λειτουργεῖ ἐν Ἀθήναις σαπωνοποιίας οὗτινος τὰ προϊόντα φέρουσι μὲν εἰ-

σέτι τὸν τύπον τῶν Παρισίων, μέλλουσι δὲ νὰ περιβληθῶσι τὴν ἑλληνικὴν μορφήν ἐν τῇ προσεχῇ Ὀλυμπιάδι λαβόντος τοῦ ἰδιοκτητοῦ αὐτοῦ τὴν ἀδειαν ἐν τῷ χώρῳ αὐτῷ τῆς ἐκθέσεως νὰ στήσῃ τὰς μηχανὰς αὐτοῦ καὶ νὰ παραγάγῃ τοὺς ἑλληνικοὺς σάπωνας.

Ἐπειδὴ δ' εἶπομεν περὶ φαρμακοποιῶν, καὶ πολλὰ τῶν φαρμακευτικῶν εἰδῶν τῶν γνωστῶν κοινῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα Specialités κατασκευάζονται ἐν Ἑλλάδι. Οἶνοι τῆς Κίνας ἐν φιάλαις ἐλάχιστοι εἰσκομίζονται ἐξωθεν, τῶν φαρμακοποιῶν δ' ἕκαστος κατασκευάζει καὶ ἰδίαν κίνας σκευασίαν. Ἀλλὰ καὶ σίδηρος καὶ ἄλλα σκευασίαι κατασκευάζονται ἐνταῦθα ἰσάμιλλοι πρὸς τὰς ἐξωθεν κομιζόμενας.

Μεταξὺ τῶν φαρμακευτικῶν προϊόντων καταλογιστέον καὶ τὴν κατασκευὴν ἐνταῦθα καὶ ἐν Πάτραις ἀποστάγματος ἐκ γλυκορριζῆς ἧτις εἶναι γνωστὴ κοινῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα γιάμπολη. Οἱ ἐν Ἀθήναις μάλιστα παραγωγεῖς μεγάλην εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐξάγουσι ποσότητα ἐκ ταύτης.

Καὶ τί ἀκόμη; Κτένες ἐκ κεράτων βοῶν ἐλείψει ἐτι ἐλεφαντόδοντος καὶ ψῆκτραὶ διάφοροι κατασκευάζονται ἐνταῦθα.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ἅτινα νῦν παρασιωπῶμεν ἐν τῇ προχείρῳ ταύτῃ ἀναγραφῇ τῶν μικρῶν βιομηχανιῶν, διότι αἱ μεγάλα βιομηχανίαι, ἰδίως ἡ μηχανουργία, ἡ ὑφαντουργία, ἡ ναυπηγικὴ θὰ καταπλήξωσι διὰ τῶν ἀρίστων αὐτῶν ἔργων.

M.

ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ

Ὁ κ. Λέων Μπονά εἶνε εἰς τῶν συμπαθεστάτων καὶ κρατίστων νεωτέρων Γάλλων καλλιτεχνῶν. Ἐν ἡλικίᾳ νεαρῆ εἰσέτι, ἀλλ' ἐν πλήρει τῆς τέχνης του ἀκμῇ, ἔγραψεν ἤδη πίνακας πολλοὺς ἀξιοθαυμάστους, ἠδύνατο δὲ νὰ συγγράψῃ καὶ τ' ἀπομνημονεῦματα τῶν προτύπων του, διότι ὅπως κέκτηται πνεῦμα ὑπέρχον διὰ νὰ τὰ ζωγραφίσῃ, μεταχειρίζεται δεξιῶς τὸν κάλαμον ὡς καὶ τὸν χρωστήρα. Δὲν ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι γινώσκω περὶ τῶν εἰκόνων του· ἀλλ' ἐκ συνομιλιῶν φιλικῶν νῦν τύχησα ν' ἀρυσθῶ ἀνέκδοτα τινὰ ἀνήκοντα πραγματικῶς εἰς τὴν ἱστορίαν, καὶ εἰς τὴν μάλλον εὐχάριστον τῶν ἱστοριῶν μάλιστα, εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης.

Ὁ κ. Κάμιλλος Δουσέ διηγεῖτο ἡμῖν πρὸ μικροῦ τὴν ἐκπληξίν του, ὅτι κατὰ πρώτην φοράν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μπονά, ὅστις ἔμελλε ν' ἀπεικόνισῃ τὴν ζωσαν, τὴν μειδιῶσαν, τὴν ἀγγίνοα, τὴν καλοκάγαθον μορ-

φήν του εξαίρετου ισόβιου γραμματέως τῆς Ἀκαδημίας.

Ἐπῆρξεν ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ ἐπὶ μιᾷ ἔδρας ἢ προσωγραφία τοῦ κ. Λέοντος Κονιέ, ἢ δὲ κεφαλή αὐτῆς ἢ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐρεισινώτου τῆς ἔδρας ἦτο τόσοσ ζωντανή, τόσοσ εἶχε ζῶν καὶ ἐκφρασίαν, ὥστε ἀκουσίως εἰς τὴν πρώτην του ὁρμὴν ὁ κ. Δουσὲ ἐχαίρεισε καὶ προὐχώρησε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν συνάδελφόν του λέγων:

— ὦ φίλτατε κύριε Λέον Κονιέ!..

Καὶ ἐσταμάτησεν εἰς ἀπόστασιν τριῶν βηματίων ἄλλ' ὁ Μπονά κατεγοητεύθη. Ποίος ἔπαυσε θά ἦτο ἰσάξιός τῆς ἀπάτης ἢ τῆς ἐκπλήξεως ἐκείνης;

Ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του τῷ κειμένῳ εἰς τὴν πλατεῖαν Βεντιμιλλῆς, εἰς τὴν ἄκρην τῆς οἰκίας τῆς ἀποτελούσης γωνίαν μετὰ τῆς ὁδοῦ Βουλώνης ὁ κ. Μπονά ἤρξισε τὴν γραφὴν τῆς διασήμου προσωπογραφίας τοῦ κ. Θιέρσου. Ἄλλ' ἢ θέσις δὲν ἦτο κατάλληλος. Ἡ κλίμαξ ἦτο δυσανάβατος διὰ τὸν πρεσβύτερον, ἐκεῖ ἐπάνω δὲ οἱ δεκαοκτὼ βαθμοὶ τῆς θερμοκρασίας, οἱ ἀπαιτούμενοι παρὰ τοῦ ἱατροῦ του—δεκαοκτὼ βαθμοὶ, ὅστινες ἔπραπε πανταχοῦ ν' ἀκολουθῶσι τὸν κ. Θιέρσον, δεκαοκτὼ μόνον, οὐδὲ εἰς ἐπὶ πλέον, οὐδὲ εἰς ἐπὶ ἔλαττον—ἢ ὑπελείποντο ἢ ἐπλεόναζον πολὺ ταχέως.

Ὁ ζωγράφος προέτεινε τότε εἰς τὸν κ. Θιέρσον, ἂν εὐρίσκατο ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου μέρος φωτεινὸν καὶ κατάλληλον, νὰ γράψῃ τὴν προσωπογραφίαν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὑπὸ ἓνα ὄρον, ὅτι καὶ ἐκεῖ ὅπως καὶ εἰς τὴν ἐν τῇ ὁδῷ Βεντιμιλλῆς οἰκίαν του ὁ ζωγράφος θά ἦτο ἐλεύθερος, ἐντελῶς ἐλεύθερος καὶ δὲν θά ἐδείκνυε τὸ ἔργον του, εἰμὴ ὁσάκις ἤθελε τοῦ ἔλθῃ ἢ ὁρεῖσι. Ὁ ζωγράφος εἰς τὸ σπουδαστήριόν του εἶνε κύριος, ὅπως ὁ κυβερνήτης εἰς τὸ πλοῖόν του.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ κ. Θιέρσος, ἄς ὑπάγωμεν εἰς τὴν κατοικίαν μου.

Ὁ Μπονά μετεκόμισεν εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τὸν πίνακα καὶ τὸν ὀκρίσαντά του.

— Κανείς δὲν θά εἰσέλθῃ! εἶπεν ὁ κ. Θιέρσος, σὰς τὸ ὑπόσχομαι, κανείς!

Πρὸ πάντων τὴν περιέργειαν, τὴν ὄλιαν φυσικὴν, τῆς κυρίας Θιέρσου ἐφοβῆτο ὁ Μπονά. Δὲν ἐγνώριζε τότε τὴν κυρίαν Θιέρσου, ἣν κατόπιν ἐξετίμησεν ὡς εἶδει καὶ ἦτις ἔλεγε τόποιστοῦσα αὐτὸν πλησίον τοῦ κ. Θιέρσου κατὰ τὸ γεῦμα: Ὁμιλεῖτέ του περὶ ζωγραφικῆς!... αὐτὸ τὸν εὐχαριστεῖ!.. καὶ λησμονεῖ τὴν πολιτικὴν! Ὁμιλήσατέ του περὶ τοῦ Ραφαήλ, κύριε Μπονά, ὁ Ραφαήλ τὸν παρηγορεῖ διὰ τὴν συμπεριφορὰν τοῦ κ. Βυρφέ!..»

Ὁ ζωγράφος λοιπὸν ἐγκατέστη καὶ ἐπέληφθη τοῦ ἔργου του. Ὁ κ. Θιέρσος ἐξέλεξε μίαν στάσιν, τὴν φυσικωτέραν καὶ ἀπλουστεράν, ἣτις ἦτο καὶ ἡ καλλιτέρε. Ὁ Μπονά ἤρξατο τὴν ἐργασίαν του ἐντὸς τῆς παστάδος τοῦ μεγάρου. Εὐρίσκατο ὄλιαν ἀπησχολημένους εἰς τὸν πίνακά του, ὅτε ἡ θύρα τῆς παστάδος ἀέφνης ἠνεώχθη.

Ἦτο ἡ κυρία Θιέρσου.

— Ἀγαπητὴ μου, συγγνώμην, τί ἔρχεται νὰ κάμῃς ἐδῶ; εἶπεν ὁ κ. Θιέρσος μετὰ τὴν μικρὰν καὶ διαπεραστικὴν φωνὴν του, καὶ μετὰ πολλὴν σφοδρότητα. Γνωρίζεις τὰς συμφωνίας μου. Πήγαίνε καὶ νὰ μὴ ξαναέλθῃς!..

— Ἄλλὰ, κύριε Θιέρσε, ἦλθα νὰ ἰδῶ μήπως χρειάζεσαι τίποτα...

— Αἶ, ἀγαπητὴ μου, δὲν εἶμαι δὲ μικρὸ παιδί!.. εἰζεύρω νὰ ζητήσω ἔν μου χρειασθῇ τίποτα. Ἐπειτα, ἔχω τὸν Λουδοβίκον (τὸν γηραιὸν του θαλαμηπόλον δὲν ἀπεκάλεε γελῶν ἠλίθιον, ἀχρεῖον, καὶ ὃν ἐν τούτοις ἠγάπα, ὅπως ὁ Ναπολέων ὁ Α' ἠγάπα τὸν Κώνσταντα Βαλλὰ, τὸν πιστόν του, ἢ μᾶλλον εἶπεν τὸν ἀπιστόν του Κώνσταντα, ὅστις δὲν τὸν συνώδευσεν εἰς τὴν νῆσον Ἐλβαν) ἔχω τὸν Λουδοβίκον, ὅστις εἶνε ἐδῶ ἀπ' ἐξῶ. Πήγαίνε καὶ νὰ μὴ ξαναέλθῃς!

Ἡ κυρία Θιέρσου ἐξῆλθε πράγματι ἄλλὰ μετὰ μίαν ὥραν ἡ θύρα ἠνεώχθη καὶ ἡ σύζυγος τοῦ κ. Θιέρσου ἐνερανίσθη καὶ πάλιν.

Βλέπων ὅμως αὐτὴν εἰσερχομένην ὁ κ. Θιέρσος ἀνεπήδησεν ἀπὸ τῆς ἔδρας του, ἐπορεύθη μετὰ σπουδῆς πρὸς τὴν θύραν, πρὶν ἢ ἡ κυρία Θιέρσου διατάξουσα ὑπερβῇ τὸν οὐδὸν καὶ φράσων τὴν διαδόν:

— Κυρία Θιέρσου, ἀνέκραξε μετὰ φωνὴν ὀξυτάτην, κυρία Θιέρσου, ἡ διαγωγὴ σου εἶνε ἀποτρόπος! "Ἄν δὲν ἀποσυρθῇς ἐν τῷ ἄμα, θά με ἀναγκάσῃς νὰ σε δειρῶ!

Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν κ. Μπονά μετὰ τὸν ἐκ λεπτῆς μετᾶξῃς ὕσανον τοῦ σκούφου του ὀρθωμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου του ὡς λοφίαν ἀλεκτρυόνος εἶπε γελῶν μετὰ τὸ σύνηδες ἐκείνου εἰρωνικὸν ὕφος του:

— Ἀκούτ' ἐκεῖ! ὁ κύριος Θιέρσος νὰ δέρνη τὴν κυρίαν Θιέρσου! Τί θά ἔλεγον αὐριον αἰ τὰδε καὶ αἰ τὰδε ἐφημερίδες περὶ τοῦ ἀπαισίου πρεσβύτου.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγένετο κατὰ πρῶσαν πρῶϊαν καὶ ἐσπέραν ἀπαραιτήτως λόγος περὶ τοῦ ἀπαισίου πρεσβύτου εἰς τὰς στήλας μερικῶν ἐφημεριδῶν.

Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ κυρία Θιέρσου ὑπέκυψε καὶ ὑπακούουσα τιθασειμένη δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὴν περίφημον παστάδα, εἰμὴ ὅτε ἡ προσωπογραφία ὀλοτελῶς ἐπερατώθη, πάλιν δὲ καὶ τότε ὁ κ. Θιέρσος ἔλεγεν αὐτῇ φειδῶς:

— Σὲ παρακαλῶ, φιλότατη μου... Σὲ παρακαλῶ ἐγὼ!... Θά εὐχαριστηθῆς πολὺ!... Ἦμπορεῖς νὰ εἰσέλθῃς! Δὲν θά σε πειράξω!

Ὁ κ. Γρεβὺ ἦτο ὀλιγωτέρον εὐερέθιστος τοῦ κ. Θιέρσου. Ἀξιοπρεπῆς, προσηνῆς, σοβαρὸς ἦτο ἱκανὸς νὰ μείνῃ ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους ἐμπροσθεν τοῦ ζωγράφου του, χωρὶς νὰ παραχθῶσιν οἱ μυῶνες ἢ τὰ νεῦρα τοῦ προσώπου του. Ἐνῶ δὲ ἔστατο ἀπεικονιζόμενος, ἀπήγγελλε τεμάχια τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους ἐλληνιστὶ πρὸς τὸν Μπονά, ἐξῆρε δὲ διὰ τῆς ἀπαγγελίας του τὴν καλλονὴν τῆς εὐήχου καὶ ἀρμονικῆς ἐκείνης γλώσσης.

Ὁ Μπονά λαλεῖ μετὰ τινος περιπαθοῦς σεβασμοῦ περὶ τοῦ δουκὸς τῆς Ὠμάλης, εὐπατρίδου καὶ στρατιώτου, ὅστις διηγᾶτο αὐτῷ τὰς χαριέσσας ἱστορίας, διασκεδαστικὰς, πνευματώδεις, ὄντως γαλλικὰς, ἀναμνήσεις πολεμικὰς, ἀφρικανικὰ ἀνέκδοτα, ἐν οἷς καὶ ἡ ἐλαχίστη περιπέτεια προσελάμβανε κατὰ τὴν διήγησιν, εἰς τὰ διαλείμματα τῆς ἀναπαύσεως, χαρακτηριστῆρα ἠρωϊκόν, ἐν οἷς ἡ ἐκ τῆς μάχης συγκίνησις ἀνεμειγνύετο μετὰ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ στρατοπέδου.

Ἦτο ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ὁ στρατηγὸς Φάρ εἶχε καταργήσει τὰ τύμπανα εἰς τὸν γαλλικὸν στρατόν.

— Τί νὰ σὰς εἰπῶ! ἔλεγεν ὁ δουξ τῆς Ὠμάλης καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντροῦ καὶ περιστεφῶν ἐν σιγᾶρον μετὰ τῶν δακτύλων του, ἐγὼ λυποῦμαι διὰ τὴν στέρησιν τοῦ τυμπάνου τὸ ὁποῖον ἐσήμαινε τόσοσ γοργῶς τὴν ἐφοδόν, τοῦ ὁποῖου οἱ κρότοι ἀπῆντων ὑποκώφως εἰς τὸν κριγμὸν τοῦ τουφεκοβολισμοῦ!.. Ἠγάπων τὰ τύμπανα. Εἰς πᾶσαν νίκην τῶν Γάλλων διεδραμάτισε πάντοτε ὄρων πρόσωπον εὐφυῆς τις τυμπανιστής. Ἰσως ὅμως προέρχεται καὶ ἐξ ἐγωῖσμάς ἢ συμπάθειά μου: οὐδέποτε θά λησμονήσω τί ὄφειλω πρὸς τὸν ἀρχιτυμπανιστὴν τοῦ συντάγματός μου, χάρις εἰς τὸν ὁποῖον διέσωσα ἀκεραίην τὴν σφῆμν μου ὡς ρήτορος εἰς Παρισίους καὶ εἰς Μασσαλίαν. Μάλιστα!.. Ἴδου τὸ γεγονός... Ἐπικνηρόμην ἐξ Ἀφρικῆς μετὰ τοῦ συντάγματός μου, τὸ ὁποῖον εἶχε πολεμήσει λαμπρὰ καὶ ὑπερηφανευόμεν διὰ τοῦτο. Καθ' ὁδὸν ἀπὸ τοῦ λιμένος, ὅπου ἀπεβιβάσθημεν εἰς ἐδῶ, ὄλιαι αἰ δημοτικαὶ ἀρχαὶ προσῆρχοντο εἰς προὐπάντησιν μας καὶ μᾶς ἐφόρτωναν μετὰ παντοσεῖδῃ ἔνθη, χωρὶς νὰ λησμονήσωσι καὶ τὰ ρητορικὰ ἄνθη. Αἱ προσφωνήσεις κατέπιπτον βροχηδόν, προσφωνήσεις νομικῶν καὶ δημάρχων, προσφωνήσεις καθηγητῶν, προσφωνήσεις δικαστῶν... Ἠρωῶμην πάσας ταύτας τὰς ἀγορεύσεις καὶ ὅταν ἐλάμβανον καὶ ἐγὼ τὸν λόγον... «Κύριε δήμαρχε! ἢ «Κύριε νομάρχα!... ἀέφνης ὁ ἀγαθὸς καὶ εὐφυῆς ἀρχιτυμπανιστής μου ὕψωνε τὴν ράβδον του... καὶ ὁ κρότος τῶν τυμπάνων ἐκάλυπτε τὴν φωνὴν

μου!.. ῥῥῥῥῶν! Ἐχαίρειζον ἐγὼ, ἐπευσθήμει τὸ πλῆθος τοῦ στρατιώτου μου!.. Καὶ διήλθον ποιουτοτρόπως ὄλην τὴν Γαλλίαν χωρὶς ν' ἀπαγγείλω οὔτε μίαν προσφώνησιν.

Καὶ ὁ ζωγράφος ἠσθάνθη σχεδὸν τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτε ὁ δουξ, ἀφοῦ ἐμειδίασε προσέθηκεν μετὰ ἄλλον τόνον φωνῆς:

— Ὁ ἀρχιτυμπανιστής μου!.. Ἦτο γενναῖος! Ἐφρονεῦθη ἀνδρείως εἰς Κριμαίαν!.. ὅπως τόσοσ ἄλλοι!

Ὁ κ. Μπονά ἐζωγράφιζε μίαν ἡμέραν εἰς τὸ ἐν τῇ πλατεῖᾳ Βεντιμιλλῆς ἐργαστήριόν του ὅπου ὁ κ. Θιέρσος δὲν ἠδύνηθη νὰ σταθῇ ὅπως τὸν ζωγραφίσῃ, τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Βικτωρος Οὐγκῶ, ὅτε ἀκριβῶς ὁ κ. Λεσσέψ ἐκρουσε τὴν θύραν. Ὁ Μπονά μετέβη ν' ἀνοίξῃ. Τί νὰ πράξῃ; Δὲν ἠδύνατο ν' ἀποπέμψῃ τὸν κ. Λεσσέψ καὶ ἀφ' ἐτέρου δὲν ἤθελε νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν Βικτωρα Οὐγκῶ.

— Ἀγαπητὴ διδάσκαλε, εἶπε πρὸς τὸν ποιητὴν, εἶνε ὁ κ. Λεσσέψ μήπως δὲν εὐχαριστῆσθε νὰ εἰσέλθῃ;

— Ἀπενκντίας! εἶπεν ὁ Βικτωρ Οὐγκῶ.

Πρὸ εἴκοσι ἢ εἴκοσι πέντε ἐτῶν οἱ δύο ἐκείνοι ἄνδρες δὲν εἶχον ἴδει ἀλλήλους. Ὁ Λεσσέψ ἐχαίρεισεν εἰσελθὼν τὸν Βικτωρα Οὐγκῶ καθήμενον σκεπτικόν, μετὰ τὴν χεῖρα ἐφ' ἐνός βιβλίου, ὡς τὸν ἀπεικόνισεν ὁ Μπονά. ὁ ποιητὴς ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν μετὰ τῆς ἀδρότητος ἐκείνης τῶν παλαιῶν χρόνων, ἣν διετῆρει ὡς παράδοσιν τῆς ἀρχαίας γαλλικῆς εὐγενείας, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφερε λέξιν.

Ὁ κύριος Λεσσέψ ὑπέμνησεν αὐτῷ παλαιὰς ἀναμνήσεις. Εἶπεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ γράψαντος τὰ Ἀνατολικά ἄσματα ἦτο ἔνδοξον ἐν Καίρῳ ὅσον καὶ ἐν Παρισίοις.

Ὁ Βικτωρ Οὐγκῶ ἐχαίρειζεν, ἀλλὰ δὲν ἀπῆντα.

Μετὰ τὴν συνῆθη στομυλίαν τοῦ ὁ Λεσσέψ ἐνηκολούθησε νὰ λαλῇ ἀλλὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ ν' ἀποσπάσῃ οὐδὲ λέξιν παρὰ τοῦ Οὐγκῶ. Καὶ ὁ Μπονά ἤρξισε νὰ στενοχωρῆται εὐρισκόμενος μετὰ τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν καὶ συλλογιζόμενος μήπως ὑπῆρχε μετὰ τῶν κρυφία τις ἀφορμὴ ψυχρότητος.

Τέλος ὁ κ. Λεσσέψ ἐχαίρεισε καὶ ἀπῆλθεν. Ὁ Βικτωρ Οὐγκῶ ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμόν, ὅτε δὲ ἀνεχώρησε:

— Γνωρίζω πρὸ καιροῦ τὸν κ. Λεσσέψ, εἶπεν. Διεφωνοῦμεν ἄλλοτε ἐπὶ πολλῶν ζητημάτων. Εἶνε νομίμως ἀφωσιωμένος εἰς τὴν αὐτοκρατείαν. Ἄλλ' εἶνε ἐκ τῶν ἀνδρῶν, οὗς πολὺ ὑπολήπτωμι, ἐξ ἐκείνων ὅστινες τιμῶσιν ὑπὲρ πάντα ἄλλον τὴν πατρίδα μας, φρονῶ δὲ ὅτι ἡ Γερουσία χάριν τῆς ἀξιοπρεπείας αὐτῆς καὶ χάριν τῆς Γαλλίας ὄφειλε νὰ τὸν ἐκλέξῃ ἰσόβιον γερουσιαστὴν.

Ὁ ζωγράφος ἐξεπλάγη ὅπως οὖν. Διατί ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ λοιπὸν δὲν ὠμίλησεν ἐν ὄσῳ ὁ κ. Λεσσέψ ἔτο παρών;.. Ἄ! διότι ὁ Μπονά εἰργάζετο, ὁ δὲ ποιητής εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ μὴ κινήθῃ ἐν ὄσῳ ὁ ζωγράφος ἐξηκολούθει τὴν ἐργασίαν του. Ἡ ἀκίνησις τῶν χειλέων καὶ τῆς μορφῆς του ἦτο καὶ αὐτὰ μία ἐνδειξις τῆς θαυμαστῆς ἀβρότητός του.

Καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ ἐν τῇ στάσει ἐκείνῃ τοῦ ἀναπαυμένου λέοντος. Ἡ θέλησίς του τὸν μετέβλεπεν εἰς ἀγαλμα. Μίαν ἡμέραν καθ' ἣν εἶχε μείνει ἀκίνητος ἐπὶ πολλὰς ὥρας, αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Μπονά, ὁ εὐκίνητος καὶ ρωμαλέος, ὁ γοργός, ὁ εὐρωστος καὶ μυώδης ὡς γυμναστής, ἀπαυδοῦσας πλέον τὸν παρεκάλεσε ν' ἀναπαυθῶσιν.

— Ἐμπρός, ἐμπρός! ἀπήντησεν ὁ ποιητής, πρέπει νὰ περιφρονῶμεν αὐτὰς τὰς ἀδυναμίας.

Καὶ ἐξηκολούθησε νὰ μένῃ ἀκίνητος.

Ἐνίοτε ὁ Μπονά ἐσταμάτα τὸ ἔργον του προσπαθῶν νὰ μαντεύσῃ τοῦ εὐρίσκειτο ἢ φαντασία, ὁ λογισμὸς τοῦ ποιητοῦ κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν. Ποῦ εὐρίσκετο; Ὁ Θεὸς μόνον γινώσκει ποῦ! «Γινώσκω μόνον, ἔλεγε ἡμῖν ὁ Μπονά, ὅτι ἔμεινεν ἐπὶ ὥρας ἡλοκλήρους χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν καὶ ὅτι μόνον ἐκ τῶν φλογερῶν ὀφθαλμῶν του διέκρινον ὅτι τὸ πνευμά του ὡς πῦρ ἐσωτερικὸν εἰργάζετο.»

Ὁ κ. Λεσσέψ εἶχεν ἴσως μεταβῆ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Μπονά ἐνῷ ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ ἤκουε τὸν βόμβον τῶν φλογῶν καὶ ἤκρατο τὰς ἐνδομύχους φωνάς.

(Jules Claretie.)

ΑΙ ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ

Ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς ἐν Παρισίοις ἐταιρίας τῶν φυσιοδίφων ὁ κ. Λερού ἐποίησατο λίαν ἐνδιαφέρουσαν ἀνακαίνωσιν ἐπὶ ζητήματος πολλάκις ὑποστηρικθέντος καὶ ἀποκρουθέντος: ἂν δύναται αἱ χελιδόνες καὶ οἱ κύπελοι νὰ διαχειμάσωσιν ἐν τοῖς εὐκράτοις κλίμασιν, ὑποκύπτοντες εἰς ληθαργικὸν ὕπνον παρεμπερῆ πρὸς τὸν ὕπνον τῶν ὄρεων κλπ.

Πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ζητήματος τούτου ὁ κ. Λερού ἐπέδειξεν εἰς τὰ μέλη τῆς ἐταιρίας χελιδόνα ζῶσαν, ἧς ἀφηγήθη τὴν ἱστορίαν.

Τὸ ταλαίπωρον πτηνὸν πληγὴν ὑπὸ μαστιγῆς ἠνιούχου κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ἐπέσει ἐν τῷ βορρῶθῳ καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀναλάβῃ τὴν πτήσιν του. Παιδίον παρατυχὸν ἀνέλαβε τὴν χελιδόνα, ἀπέπλυνεν αὐτὴν καὶ ἐτύλιξεν ἐντὸς βάτας. Ἐθῆκεν αὐτὴν ἐντὸς συρταρίου καὶ τὴν ἐλησμονήσεν ἐκεῖ.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν μόλις ἐκ τύχης ἐξήχθη ἡ βάτα ἐκ τοῦ συρταρίου καὶ ἐντὸς αὐτῆς εὐρέθη ἡ χελιδὼν ζῶσα, ἀλλὰ βεβουλισμένη εἰς ληθαργον. Ἐνώπιον τῶν μελῶν τῆς ἐταιρίας τὸ πτηνὸν ἀφυπνίσθη καὶ ἀπέπτη ἐλεύτερον.

Πολὺ πρὸ τοῦ συμβάντος τούτου, ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἤδη αἰῶνος, ζωολόγοι ἐβεβαίωσαν ὅτι εὐρον κατὰ τὸν χειμῶνα ἐντὸς ὀπῶν τοίχων ἢ ἐν σπηλαιαῖς, χελιδόνας καὶ κύπελους ληθαργοῦντας. Τινὲς μάλιστα προσέβησαν ἐκ τούτου εἰς τὴν ἀνακριθεῖ ὑπόθεσιν ὅτι δὲν μεταναστεύουσιν αἱ χελιδόνες, ἀλλὰ πᾶσαι φωλεύουσιν ἐν σπηλαιαῖς ὅπως διέλθωσι τὰ χειμερινὰ ψύχη ὑπὸνύπτουσαι.

Τὸ πιθανὸν εἶνε ὅτι αἱ χελιδόνες ὅσαι δὲν ἠδυνήθησαν ν' ἀπέλθωσι μετὰ τῶν λοιπῶν συντρόφων αὐτῶν καὶ μένουσι κατ' ἀνάγκην ἐν τοῖς ἡμετέροις κλίμασι καταφεύγουσιν εἰς ἀσυλὸν τι ὅπου καταλαμβάνονται ὑπὸ μακροῦ ληθαργου καὶ ἀφυπνίζονται μόνον κατὰ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ ἔαρος.

Οὕτως ἐξηγεῖται καὶ ἡ πρόωρος ἐμφάνισις χελιδόνων τινῶν δύο καὶ τρεῖς ἐβδομάδας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τῶν ἄλλων, τῶν πολλῶν.

Ὡς γνωστὸν, αἱ χελιδόνες ἀπέρχονται κατὰ τὸ φθινόπωρον εἰς θερμότερα κλίματα, μὴ εὐρίσκουσαι πλέον παρ' ἡμῖν οὐδὲ ἀέρα πρόσφορον αὐταῖς, οὐδὲ τροφήν τῆς ἀρεσκείας των. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν δύναμιν τῆς πτήσεως αὐτῶν, αἱ θαλάσσιαι μεταναστεύσεις δὲν εἶνε ἀκίνδυνοι. Ὁ ἄνεμος, αἱ θύελλαι, οἱ σίφωνες καταπονοῦσι τὰ ταλαίπωρα πτηνά, ὧν ἀγέλαι ὄλαι πνίγονται ἐν τῇ μεσογειῳ, ἂν μὴ πλοσιὸν τι παράσχη ἄσυλον αὐτοῖς. Συνέβη πολλάκις τόσον πλῆθος χελιδόνων νὰ κατέλθῃ ἐπὶ πλέοντος σκάφους, ὥστε νὰ καλυφθῶσι καὶ τὰ σχοινία καὶ οἱ ἴστοι καὶ πᾶσα γωνία καὶ ἐξοχὴ ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον ὡς ὑπὸ μυρμηκίας.

Ἡ ταχύτης πετώσεως χελιδόνος εἶνε μεγίστη. Ὑπὸ τινος φυσιοδίφου ὑπελογίσθη εἰς 125—130 χιλιόμετρα καθ' ὥραν, ἧτοι διπλασία ταχείας αἰθροδρομικῆς συνοδικῆς.

Αἱ χελιδόνες ἐν πάσαις ταῖς χώραις καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ ὑπῆρξαν τὸ ἀντικείμενον παραδόξων δοξασιῶν καὶ προλήψεων.

Κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἐπιστεύετο ἐν τῇ Δύσει ὅτι αἱ χελιδόνες γνωρίζουσι μυστικὸν φάρμακον τῆς ὀφθαλμίας ἀπκνονοῦν καὶ αὐτὴν τὴν ἐντελῆ τύφλωσιν.

Ἄν τὰ νεογνά αὐτῶν ἀπολέσωσι τὴν ὄρασιν, ἔλεγον, αἱ χελιδόνες σπεύδουσιν εἰς ἀνεύρεσιν μικροῦ θαυματουργοῦ λίθου, ὅστις ἅμα ἀπτόμενος τοῦ ὀφθαλμοῦ θεραπεύει πᾶσαν αὐτοῦ νόσον. Καὶ ἐζητεῖτο ἐπιμόνως ἐν ταῖς φωλεαῖς τῶν χελιδόνων ὑπὸ τῶν γυναικῶν ὁ λίθος αὐτὸς ὁ πολύτιμος.

Ἐν ἐπαρχίαις τῆς Γαλλίας τὴν ἔλευσιν τῶν χελιδόνων ἀναμένουσιν αἱ νεάνιδες ὡς χρησμοδότειραν. Ἄν κόρη τις ἴδῃ τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔαρ χελιδόνα μόνην, κακὸς ὁ οἰωνός!— θὰ μείνῃ ἐπὶ ἐν ἔτος τοῦλάχιστον ἄγαμος. Ἄν δὲ τούναντιον ἴδῃ ζεῦγος χελιδόνων ἱπτάμενον, ἐγγὺς εἶνε τοῦ γάμου ἢ ὄρα.

Ἐτέρα παράδοξος δοξασία ἐν Γαλλίᾳ ὑπάρχει: κόρη φέρουσα ἐφ' ἐαυτῆς καρδίαν χελιδόνας εἶνε κάτοχος ἀκαταμαχήτου φίλτρου. Νεανίας δὲ θέλων ν' ἀγαπηθῇ, δωρεῖται τῇ φιλότατῃ χρυσοῦν δακτύλιον, ὃν ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας κατέθηκεν ἐν φωλεᾷ χελιδόνων.

Παρεμπερῆς πρὸς ταύτην καὶ ἐτι μᾶλλον ποιητικὴ εἶνε ἡ ἐν Ρουμέλι ἐπικρατοῦσα ἰδέα ὅτι ἂν τις μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν χελιδόνων λάβῃ φωλεὰν αὐτῶν καὶ θέσας ἐν γάστρῳ ποτίξῃ καθ' ἐκάστην, μετὰ τινα χρόνον θὰ ἴδῃ βλαστάνον μικρὸν χόρτον ἐξ αὐτῆς, ἔχον τὴν δύναμιν νὰ μεταδώσῃ εἰς ἐκεῖνον καὶ ἐκείνην οἴτινες γευθῶσιν αὐτοῦ, τὴν τρυφεράν ἐκείνην ἀγάπην, τὴν ἐνώσασαν πρότερον ἐν τῇ φωλεᾷ τὸ ζεῦγος τῶν χελιδόνων.

Γ.

ΚΡΟΙΣΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ

Ἄν εἶνε ἀκριβὴς ὁ κατάλογος ὁ δημοσιευθεὶς ἐν ἔτει 1884 ἐν Ἀγγλίᾳ τῶν δώδεκα πλουσιωτάτων τοῦ κόσμου ἰδιωτῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Millionaires and how they became so, τέσσαρες ἐκ τῶν περιεχομένων ἐν αὐτῷ εἶνε Ἀμερικανοὶ κερδοσκοποὶ, εἰς μόνος τραπέζιτης, ὁ κ. Ρότσιλδ, εἰς ὃν προφανῶς ὁ συντάξας τὸν κατάλογον ἀπέδωκε μόνην τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τοῦ πλουσιωτάτου τῶν μελῶν τοῦ γνωστοῦ οἴκου, εἰς Ἀμερικανὸς δημοσιογράφος, ὁ I. Γ. Μπένετ, δύο μεγάλοι Ἀμερικανοὶ ἐμποροὶ καὶ τέσσαρα μέλη τῆς ἀγγλικῆς ἀριστοκρατίας. Ἐκ τῶν δώδεκα ἄρα τούτων ἐξεχόντων ἐπὶ πλούτῳ ἀνδρῶν, οἱ ἑπτὰ ἀνήκουσιν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ ἐκ τῶν πέντε κατεχόντων τὰς πρώτας θέσεις, τέσσαρες ἄλλιν εἶνε Ἀμερικανοί.

Ἀναδημοσιεύομεν ὧδε τὸν περιεργον αὐτὸν κατάλογον, μετατρέποντες εἰς φράγμα τὰ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ ποσὰ τῶν λιρῶν στερλινῶν:

Τζαίη Γκούλδ, Ἀμερικ.	φράγ	1,375,000,000.
I. Γ. Μάκαιη, Ἀμερικ.	»	1,250,000,000.
Ρότσιλδ, Ἀγγλος	»	1,000,000,000.
K. Βάνδερμπιλτ, Ἀμερικ.	»	625,000,000.
I. Π. Τζῶνς, Ἀμερικανός	»	500,000,000.
Δουξ τοῦ Οὐεστμίνστερ, Ἀγγλ.		400,000,000.
Ἰωάν. I. Ἀστορ, Ἀμερικ.	»	250,000,000.

Γ. Στηνούαρτ, Ἀμερικ.	»	200,000,000.		
I. Γ. Μπένετ, Ἀμερικαν.	»	150,000,000.		
Δουξ τοῦ Σούβερλανδ, Ἀγγλος		150,000,000.		
Δουξ τοῦ Νορθούμβερλανδ, Ἀγγλ.		150,000,000.		
Μαρκήσιος Μπιούτ, Ἀγγλος		(ὁ ἐπίσκερθεὶς πρὸ τινος τὰς Ἀθήνας καὶ δωρήσας εἰς τὸ δημοκρεῖον τὰ χάλκινα ἀγάλματα)	φράγμα	100,000,000.

Κάτωθεν τῆς σειρᾶς ταύτης πολλοὶ δύναται νὰ καταγραφῶσιν ἀκόμη ἑκατομμυριοῦχοι, ἔστω καὶ ἂν παραδεχθῶμεν, κατὰ τὴν ἀμερικανικὴν δοξασίαν, ὅτι δὲν εἶνε ἑκατομμυριοῦχος (καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐγγραφῇ τὸ ὄνομά του εἰς τὴν χρυσὴν ταύτην βίβλον) ὁ μὴ κεκτημένος περιουσίαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου, λιρῶν, ἧτοι 25 ἑκατομμυρίων φράγκων. Κατὰ τὴν ἐξῆς σημείωσιν, ἣν ἀρῶμεθα ἐπίσης ἐκ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου, εἰς 700 ὑπολογίζονται οἱ λοιποὶ ἑκατομμυριοῦχοι, ἐξ ὧν εὐρίσκονται

Ἐν Ἀγγλίᾳ.....	200
Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείας....	100
Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ.....	100
Ἐν Γαλλίᾳ.....	75
Ἐν Ρωσίᾳ.....	50
Ἐν Ἰνδίας.....	50
Ἐν ἄλλαις Χώραις.....	125

Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ καταλόγου ἀρχιεκατομμυριοῦχος Τζαίη Γκούλδ, ὁ βασιλεὺς τῶν ἀμερικανικῶν σιδηροδρόμων, εἶνε πεντηκοντούτης μόλις, ἐντὸς ὀλίγων δὲ ἐτῶν ἐκέρδησε τὰ τεράστια ποσά, δι' ὧν κατέστη ὁ πλουσιώτατος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Αἱ ἐτήσιοι πρόσδοι του ἀνέρχονται εἰς 70 ἑκατομμύρια ὑπολογίζεται δὲ ὅτι δύναται νὰ διαπανᾷ 191,000 φράγκα καθ' ἐκάστην, ἧτοι 7,900 καθ' ὥραν, ἧ ἔξ περιπού λουδοβικεῖα κατὰ πᾶν λεπτόν. Ὁ πατήρ του ταπεινὸς ἀγρολήπτης ἐν Ρόξβωρ, εἰς τὴν πολιτείαν τῆς Νέας Ἰόρκης, προσέβλεπε κακὰ περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ υἱοῦ του, ἐπεμψε δὲ αὐτὸν πρὸς ἀναζήτησιν τύχης παρασχὼν αὐτῷ ὡς μόνον ἐφόδια μίαν ἐνδυμασίαν καὶ δύο σελλίνια καὶ λέγων: «Κατάφερέ τα ὅπως ἠμπορέσης καλλίτερα» ἐδῶ δὲν εἶσαι καλὸς διὰ τίποτε.»

Καὶ ὁ Τζαίη Γκούλδ τὰ ἐκατάφερον!

Προήχθη οὐχὶ ἀκόπως, ἂν κρίνη τις ἐκ τῆς βιογραφίας του, πλὴν ἐν τάχει βεβαίως. Μετὰ τρεῖς ἔτη συνετήρει αὐτὸς τοὺς γονεῖς του. Συνεταίρος γενόμενος εἰς ἓν ναυπηγεῖον, κατέστη μετ' οὐ πολὺ ὁ μόνος κύριος αὐτοῦ, ἐγκατέστησε δὲ τὸν πατέρα του αὐτόθι ὡς ἀναπληρωτὴν του καὶ εἰργάζετο νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὅπως ἀποκτήσῃ δίπλωμα μηχανικοῦ. Ἐν ἡλικίᾳ δεκαοκτῶ ἐτῶν ἀναλαμβάνει τὴν ἐργολαβίαν δημοσίων

έργων, διευθύνει στίφη εργατών, εξασκείται εις τὴν συναλλαγὴν, καταπίπτει ἀσθενὴς ἐνεκὰ τῆς ὑπερβολικῆς ἐργασίας καὶ ἄμα τῇ ἀνακρωσθεῖ του ἐπιδίδεται πάλιν εἰς τὸ ἔργον του. Ἰδρῦει βυρσοδεφεῖον κτίζει πόλιν, ἥτις φέρει τὸ ὄνομά του, Γκούλδσορον. Εἰκοσιπενταέτης εἶχεν ἡδὴ περιουσίαν ἑκατὸν χιλιάδων ταλλήρων. Μετὰ ἐπτὰ ἔτη ἐδιπλασίαζε τὸ κεφάλαιόν του ἐγκαινίζων διὰ φοβεροῦ χρηματιστικοῦ πραξικοπήματος τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς Ἐριέ καὶ τὴν μέλλουσαν ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων βασιλείαν του.

Ἄλλὰ καὶ αἰ βιομηχανικαὶ ἢ τραπεζιτικαὶ βασιλείαι, ὅπως καὶ αἰ πολιτικαὶ, ὑπόκεινται εἰς τὰ τραύματα τῆς τύχης καὶ εἰς τὰ μίσση τῶν ἐχθρῶν. Ὅσον περισσότερο ηὔξανεν ἡ περιουσία του, τόσο περισσότερο ἐβλεπεν ὁ Τζαίη Γκούλδ πληθυνομένους τοὺς ἐαυτοῦ ἐχθρούς. Κάτοχος ἡδὴ τῆς γραμμῆς τῆς Ἐριέ, ἤξιον νὰ προσκλήσῃται καὶ τὴν γραμμὴν τῆς Σουσκεάνας, συμπληρούσης τὸ σιδηροδρομικὸν του δίκτυον. Διὸ ἐγένετο ἀγοραστὴς αὐτῆς, ἀλλ' οἱ ἀντίπαλοι ἠγείραν νομικὰς ἐνοστάσεις, ἐξ ὧν ἐβράδυνε νὰ λάβῃ κατοχὴν. Ἀψηρῶν τὰ ἐμπόδια ἠθέλησε νὰ τὰ ὑπερβῇ καὶ δέταξε τοὺς πράκτορας καὶ τοὺς ἐργάτας του νὰ καταλάβωσι τὴν γραμμὴν. Πλὴν ἡ τοικύτη χρῆσις τῆς βίας παρώργισεν ἐτι μᾶλλον τοὺς ἀντιπάλους. Ἄν αὐτὸς ἦτο κύριος τῆς μίξ ἄκρας τῆς γραμμῆς, οἱ ἄλλοι κατεῖχον τὴν ἑτέραν, ἔσχε δὲ χώραν τότε τὸ παραδοχὸν θέαμα γιγαντώδους μονομαχίας δι' ἀτμομηχανῶν ἐφορμητῶν κατ' ἀλλήλων, φερουσῶν ἐπικουρίας ἑκατοστίων ἀνδρῶν ἐξ ἑκάτερου τῶν στρατοπέδων ἢ ἰσχυροτέρων αὐτῶν καὶ ἡ κάλλιον δι' ἀτμοῦ ἐφοδισμένη κατέβαλλε καὶ συνέτριβε τὴν ἀντιπάλον, φονεύουσα καὶ τραυματίζουσα μηχανικούς καὶ θερμαστὰς.

Ὁ Τζαίη Γκούλδ ἐθριάμβευσε κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ τῆς βίας, εἶτα δὲ καὶ διὰ τοῦ νόμου. Λέγουσιν ὅτι διέθετεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν καὶ τοὺς δικαστὰς καὶ τὸν τύπον. Κατὰ τὴν περίστασιν ἐκείνην δὲν ἐδίστατε νὰ κινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν του· μετὰ τινα ἔτη διεκύβευεν ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν του εἰς τὸν φοβερώτατον τῶν ἀγώνων ἐξ ὧν ποτὲ ἐγένοντο μέχρι τοῦδε ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις.

Τὸ γεγονός συνέβη ἐν ἔτει 1873 κατὰ τὴν προεδρείαν τοῦ στρατηγοῦ Γράντ. Ἡ εἰρήνη εἶχε συνομολογηθῆ μεταξύ τῶν νικητῶν Βορείων καὶ τῶν ἠττηθέντων Νοτίων. Τὰ παραδεκτὰ γινόμενα προστατευτικὰ μέτρα εἶχον δώσει τεραστίαν ὠθησιν εἰς τὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἐν τῇ Συμπολιτείᾳ, ἀλλ' ἡ ἀγορὰ ἦτο ἀκόμη βεβαρμένη ἐξ ὑπερόγκου ποσοῦ χαρτονομίσματος· ὁ χρυσὸς διετηρεῖτο εἰς τιμὴν ὑψηλὴν προκαγορα-

ζόμενος ὑπὸ εὐαρίθμων κερδοσκοπῶν, ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς τιμῆς του. Ὁ σπουδαιότερος τῶν κερδοσκοπῶν τούτων ἦτο ὁ Τζαίη Γκούλδ, τοιαύτη δὲ ἦτο ἡδὴ ἡ χρηματιστικὴ ὑπεροχὴ του, ὥστε διηύθυνε κατὰ βούλησιν τὴν ἀγορὰν τοῦ μεταλλικοῦ. Μόνον τὸ δημόσιον ταμεῖον ἐξέφευγε τὴν δικαιοδοσίαν του.

Ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ ἦτο 140. Προειδοποιήεις κατὰ τὸν Σεπτέμβριον παρά τινος ἐμπιστοῦ του ὅτι ἡ κυβέρνησις ἀπεφάσισε νὰ κατέλθῃ προσεχῶς εἰς τὸν ἀγῶνα, θέτουσα εἰς διάθεσιν τῆς ἀγορᾶς σημεντικὰ ποσὰ χρυσοῦ, ὁ Τζαίη Γκούλδ ἔδωσε τὸ σύνθημα τῆς ἀποτόμου ὑψώσεως, πάλιν δὲ τότε πρωτοφανῆς ἐπηκολούθησεν ἐντὸς τῶν γηραιῶν τοίχων τοῦ χρηματιστηρίου τῆς Νέας Ὑόρκης. Μετὰ μεσημβρίαν τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ ἦτο 144. Ἐν μόνῃ τῇ μιᾷ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ αἱ συναλλαγαὶ ὑπερέβησαν τὰ 239 ἑκατομμύρια ταλλήρων (1,200 ἑκατομμύρια φράγκων). Πάντων ἡ προσοχὴ συνεκεντροῦτο ἐπὶ τοῦ Τζαίη Γκούλδ. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν. Πανταχόθεν τοῦ κόσμου ὁ χρυσὸς συνέρρειεν εἰς Νέαν Ὑόρκην. Τὸ μεταλλικὸν ἀπόθεμα τῶν Τραπεζῶν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἠλαττώθη. Ὁ τηλεγραφος μετεβίβαζε διαταγὰς πωλήσεως καὶ ἀγορᾶς συγχρόνως καθ' ἑκατομμύρια. Οὐδέποτε ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ εἶχε φανῆ παρόμοιον θέαμα. Ἡ τιμὴ τοῦ χρυσοῦ ἀκαταπαύστως ὑψουμένη εἶχεν αὐξηθῆ κατὰ εἰκοσιδύο ἑκατοστὰ εἰς δύο ἡμέρας, συνεσπαρεύετο δὲ ὄλος εἰς τὰς χεῖρας ἐνὸς μόνου ἀνδρός.

Ἐντυπα τοιχοκολλημένα εἰς τὰς ὁδοὺς ἀπήτουν τὴν κεφαλὴν ἐκείνου, ὅστις ἐξέθετε τὸ κράτος εἰς κίνδυνον, ἠπέιλον νὰ τὸν ἀπαγγωνίσωσιν ἄνευ διαδικασίας. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς θυέλλης ἐκείνης ἐν ἣ αἰ περιουσίαι κατεποντίζοντο ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν, ὁ μικρόσωμος ἐκείνος, ὠχρὸς, ἰσχνὸς καὶ σιωπηλὸς ἀνὴρ, οὗ τὸ ὄνομα εὐρίσκετο εἰς ὄλων τὰ χεῖλη, διηύθυνε τὸν ἀγῶνα ἀπὸ τοῦ βήθους τοῦ γραφείου του, οὗ τὴν εἰσοδὸν ἐφρούρει στίφος πυγμαίων. Μετ' ἀταρξίτικας ἀποτήτου μετεβίβαζε τὰς διαταγὰς του, αἵτινες ἐπέφερον τὴν ἀναστάτωσην εἰς πάσας τὰς χρηματιστικὰς ἀγορὰς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Γερμανὸς τις μεσίτης, ὁ Σπέιγερ ἠγόραζεν ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων 200 ἑκατομμύρια χρυσοῦ, παρεφρόνει δὲ ἐνεκὰ τῶν φοβερῶν ἀπειλῶν, τῶν κατ' αὐτοῦ ἀπειθουθειῶν. Ἄλλος μεσίτης ὁ Τζιμ Φίσκ ἐπιπτε νεκρὸς βληθεὶς τὴν κεφαλὴν ὑπὸ σφαίρας περιστροφῆς.

Καταληφθέντες αἴρνης ὑπὸ τῆς ἀπροσδοκῆτου ἐκείνης τοῦ χρυσοῦ ὑψώσεως, οὗ ἡ τιμὴ εἶχεν ἀνέλθει εἰς 160 καὶ ὑπὸ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ χαρτονομίσματος καὶ τῶν ἀξιών εἶκοσι ἐπτὰ τραπεζιτικοὶ οἶκοι ἐκ τῶν τῶν μάλια ση-

μαιόντων ἑσταμάτων τὰς πληρωμὰς των, παρασύροντες ἐν τῇ πτώσει των πλείστους οἶκους ἐμπορικούς. Τῇ αἰτήσῃ των καταπτοηθέντων ἐμπόρων καὶ τραπεζιτῶν, τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον συνήλθεν ἐν Βασιγιτῶνι. Ὁ πρόεδρος καὶ τὰ μέλη τοῦ ὑπουργείου ἀπουσιάζοντες προσεκληθήσαν ἐν πάσῃ σπουδῇ, ὅπως ἀναχαιτίσωσιν ἐνδεχομένην μείζονα καταστροφὴν. Ὁ ὑπουργὸς τῶν οικονομικῶν ἐλάβανεν διαταγὰς ν' ἀρχίσῃ τὴν πώλησιν χρυσοῦ καὶ νὰ θέσῃ 220 ἑκατομμύρια εἰς τὴν διάθεσιν τῶν τραπεζῶν τοῦ Κράτους, ἀναγκασθειῶν νὰ περιορίσωσι τὰς προκαταβολὰς ἐπὶ ἐνεχυριάσει τίτλων. Ἄλλ' ὁ Τζαίη Γκούλδ προέλαβε τὰ μέτρα ταῦτα· ἐκτελῶν τολμηρὰν ἐπαναστροφὴν καὶ ἐπωρελούμενος τῆς ὑψηλῆς τιμῆς ὅπως ἐκποιήσῃ τὸν χρυσὸν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ταπεινῆς τιμῆς εἰς ἣν εἶχον περιέλθει αἱ ἀξίαι ὅπως ἀγοράσῃ μετοχὰς ἀφ' ἑτέρου, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς φέβρας ἐκείνης κρίσεως πλουσιώτερος παρά ποτε, βασιλεὺς ἀδιαφιλονεικτοῦ τῶν ἀμερικανικῶν σιδηροδρόμων.

Η ΖΩΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΤΑΦΩΝ

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν ἐκφορὰν *σκωλήκων βρώμα*, ἣν θεοκίως παρασταθεὶς εἰς νεκρώσιμον ἀκολουθίαν θὰ ἤκουσε πολλάκις. Πάντες δὲ πιστεύουσιν ὅτι τὰ θαπτόμενα πτώματα καταβιβράσκονται ὑπὸ σκωλήκων, ὅπως συμβαίνει καὶ εἰς τὰ διακείμενα ἐκθετα εἰς τὸν ἀέρα· ἡ δὲ πίστις αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς ἰδέας, ὅτι αὐτομάτως τὸ ἀποσυντιθέμενον πῶμα ἀναπτύσσει σκώληκας. Εἶναι ὅμως γνωστὸν, ὅτι τὰ θεωρούμενα ὡς σκώληκες ζῶα εἶναι κάμπαι ἐντόμων προερχόμενα ἐξ ὧν κατατεθέντων ἐπὶ τοῦ πτώματος. Τὰ δ' ὧα ἀνήκουσιν εἰς ἔντομα δίπτερα, κολεόπτερα καὶ λεπιδόπτερα ἢ εἰς ἀραχνοειδῆ ἄκαρα.

Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ζώων τούτων ἐπὶ τῶν πτωμάτων σταχυολογοῦμέν τινα ἐξ ὧν ἔγραψε τελευταίως ὁ Π. Μεγνὲν ἐν τῷ γαλλικῷ περιοδικῷ «Φύσις».

«Ἐπειδὴ ἐγνωρίζομεν τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀναπτύσσονται οἱ σκώληκες ἐπὶ τῶν πτωμάτων, εἴμεθα πεπεισμένοι καθὼς καὶ πάντες οἱ φυσιοδίφαι, ὅτι ἡ ἐκφορὰ *σκωλήκων βρώμα* προήρχετο ἐκ πλάνης, καὶ ὅτι πᾶν πῶμα θαπτόμενον εἰς βάθος δύο μέτρων ἀπεσυντίθετο τῇ συνεργείᾳ τῶν φυσικῶν καὶ χημικῶν αἰτίων μόνων.

Ἄλλ' ἠπατώμεθα, ὁ δὲ κόσμος ἔχει δίκαιον πιστεύων, οὐχὶ βεβαίως εἰς τὴν αὐτόματον γένεσιν σκωλήκων, ἀλλ' ὅτι τὰ θαπτόμενα κατα-

βιβράσκονται ὑπὸ σκωλήκων, ὅπως καὶ τὰ ἐν ὑπαίθρῳ μένοντα. Ἐξετάσαντες διάφορα ἐκθαπτόμενα πτώματα ἀνεύρομεν πλείστας κάμπας τῶν καταβιβράσκοντων ταῦτα ἐντόμων. Αἱ ἀνευρεθεῖσαι κάμπαι εἶναι πολυάριθμοι, ἀλλὰ κατ' εἶδος ὀλίγισται. Τὰ συλλεγόμενα εἶδη τῶν ἐντόμων, εἴτε ἐν καταστάσει κάμπης, ἢ χρυσαλλίδος, ἀνήκουσι τέσσαρα μὲν εἶδη εἰς τὰ Δίπτερα: ἡ Καλλιφόρος, ἡ Κυρτονεύρος, ἡ Ἀνθόμια καὶ ἡ Φόρα, ἐν εἰς τὰ κολεόπτερα, ὁ Ριζοφάγος, καὶ δύο εἰς τὰ βυσσάνουρα.

Αἱ τῶν διπτέρων καὶ κολεοπτέρων κάμπαι συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν τεθαμμένων πτωμάτων, ἀλλ' ἀναφαίνονται ὡς καὶ εἰς τὰ ἐν ὑπαίθρῳ πτώματα διαδοχικῶς. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ταφῆς τοῦ πτώματος ἀναφαίνονται αἱ κάμπαι τῆς Καλλιφόρου καὶ τῆς Κυρτονεύρου, μετὰ ταῦτα ἀναπτύσσονται αἱ Ἀνθόμια, τελευταῖαι δὲ αἱ Φόραι, αἵτινες εἶνε μικρόταται μυῖαι, σχεδὸν μικροσκοπικαὶ, κατὰ μυριάδας ἀνιπτάμεναι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκταφῆς τῶν πτωμάτων. Αἱ κάμπαι τοῦ Ριζοφάγου ἀνευρίσκονται καὶ εἰς τὰ ἀπὸ τριετίας τεθαμμένα πτώματα. Οὕτως φαίνεται ὅτι ἕκαστον τῶν ἐντόμων τούτων ὑδ'ηγούμενον ἐκ τῆς ἀποσύνθεσεως τοῦ πτώματος καθ' ὠρισμένον χρόνον καταθέτει τὰ ὧα αὐτοῦ. Ἡ ὑπαρξίς δὲ ἑκάστου εἶδους ἐπὶ τῶν ἐκθαπτομένων πτωμάτων δύναται νὰ ἀποδείξῃ κάλλιστα τὸν παρελθόντα χρόνον ἀπὸ τῆς ταφῆς αὐτῶν.

Πῶς ὅμως τὰ διάφορα ταῦτα ἔντομα φθάνουσι μέχρι τῶν εἰς βάθος δύο μέτρων τεθαμμένων πτωμάτων; Τὰ ὧα τῶν μυιῶν, Καλλιφόρου καὶ Κυρτονεύρου, τῶν τῶσφ κοινῶν ἐν τοῖς δωματίοις τῶν ἀσθενῶν, κατατίθενται ἐπὶ τοῦ πτώματος πρὸ τῆς ταφῆς, μετὰ ταῦτα δ' ἀναπτύσσονται αἱ κάμπαι αὐτῶν. Αἱ δὲ Φόραι καὶ οἱ Ριζοφάγοι τίκτουσι τὰ ὧα των ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῶν νεκροταφείων, αἱ δ' ἐξ αὐτῶν ἀναπτυσσόμεναι κάμπαι διέρχονται τὸ διαχωρίζον αὐτὰς ἀπὸ τοῦ πτώματος στρώμα, ἐλευόμεναι ὑπὸ τῆς ὄσμῆς καὶ φθάνουσι μέχρις αὐτοῦ. Γεγονὸς τι περιεργότατον παρετηρήθη κατὰ τὰς ἐκταφὰς, ὅτι αἱ Φόραι προτιμῶσι τὰ ἰσχνὰ πτώματα, ἐνῶ οἱ Ριζοφάγοι ἀνευρίσκονται ἐπὶ τῶν παχέων, πράγματι δὲ ἡ κάμπη τοῦ τελευταίου τούτου ἐντόμου ζῆ ἐκ λίπους. Ἡ κάμπη τοῦ ἐντόμου τούτου καθὼς καὶ τῆς Φόρας ἦτο ἄγνωστος μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἐντομολόγων, καὶ ἠγνωστο εἰς ποῖον μέρος διήρχετο ἡ πρώτη φάσις τοῦ βίου τοῦ ἐντόμου τούτου. Ἡδὴ δ' ἀνεγνωρίσθη ὅτι ἐν τοῖς τάφῳ δύναται νὰ συλλεξῆ τις τοιαῦτα».

ΧΩΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΛΩΠΟΥ

(Μῦθος Κριλώφ).

«Γιὰ πές μου, κουμπαραούλά μου καλή, γιατί νά κλέφτης ὄρνιθες; τί πάθος σέ κρατεί;»
 Ὁ χωρικός τὴν ἄλωπού ῥωτᾷ: «Θές νά τὰ ποῦμε; ἐγώ, μὰ τὴν ζωὴ μου σὲ λυποῦμαι!
 *Ακουσε τώρα πού 'μαστε οἱ δυὸ, ἀγαπητή, σοῦ λέγω τὴν ἀλήθεια ὅλη· ἡ δουλειά σ' αὐτὴ μὰ τρίχα δὲν σὲ ὠφελεῖ· ἔπειτα ἡ κλοπὴ εἶν' ἀμαρτία καὶ ντροπὴ.

Βρυσίδες σοῦ δίνουν ὄλοι καὶ μὲ τὸ παραπάνω, μὰ καὶ ἡμέρα δὲν περνᾷ, στοίχημα θάνω, ὅπου νά μὴ φοβάσαι σὸ φαγητό σ' ἄπάνω, στόν ὄρνιθωνα μὴν ἀφήσης τὴν προβαῖά, καυμένη!
 Ἄξιζει ἡ κλεψιὰνὰ ζῆς αἰώνια φοβισμένη;

— Καλέ, τί λόγος, φίλε μου· ζωὴ εἶνε αὐτὴ! τοῦ λέγ' ἡ ἄλωπού· κανεὶς δὲν ξέρει τί ἡ ψυχὴ μου ὑποφέρει, πῶς δὲν μ' ευχαριστεῖ τροφὴ καμμία, νά 'ξυρες κατὰ β' ἄλλος πόσο εἶμαι τιμιά!
 μὰ τί νά κάμω; τὰ παιδιὰ, τυχαίνει καὶ πεινώ· ἔπειτα κουμπαραύκι μου πολυαγαπητό, ξέρεις μοῦ ἔρχεται· σὸ νοῦ καμμιὰ φορὰ κι' αὐτό, στόν κόσμο τάχα μόνο γιὰ μὲ τὴν κλεψιὰ περνᾷ; ἂν καὶ μαχαῖρι δι' ἐμέ εἶν' ἡ δουλειά αὐτὴ.

— Μὰ τότε, ξεύρεις τί;
 εἶπεν ὁ χωρικός· ἂν 'λές ἀλήθεια, ἀγαπητή, ἀπὸ τ' ἀμάρτημα ἐγώ 'μπορῶ νά σὲ γλυτώσω, καὶ θεοὶ τιμημένη νά σοῦ δώσω· τοῦ ὄρνιθωνα φύλακας νά ἔλθης εἰς ἐμένα· τῶν ὁμοίων σου ταῖς πονηραῖς ποιὸς ξέρει σὰν ἐσένα; γι' αὐτὸ κοντὰ μου θαῦρος μεγάλη ἡσυχία, κι' ἀμέριμνη θά πλέξῃ μέσα 'στὴν εὐτυχία.»

Ἡ συμφωνία ἔγεινε, κ' ἡ ἄλωπού μας ἐμβῆκε φύλακας 'στοῦ χωρικοῦ μακ.
 Ἡ ἄλωπού στοῦ χωρικοῦ περιφύμα ἐξοῦσε δ, τ' ἤθελε τὸ εὔρησκε, λαμπρὰ τὴν ἐπεροῦσε· ἡ ἄλωπού μας εἶνε τώρα χαρτασμένη, καὶ πλιὸ παχειά, πλιὸ φουσκωμένη, ὅμως δὲν ἔγεινε πλιὸ τιμημένη·

Βαρέθηκε τὴν τίμια ζωὴ τὴν τρωινὴ, καὶ μὲ τί τρόπο τὸν κουμπάρο τὸν διώρρωσε;
 Ἐδιάλεξε μὰ νόχτα σκοτεινὴ κι' ὄλαις ταῖς ὄρνιθες ἔπνιξ' ἐσκότωσε.

Π. Α. ΑΣΙΑΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐκ τοῦ περιέργου βιβλίου τοῦ Γερμανοῦ Kohut τοῦ ἐπιγραφομένου Das Buch berühmter Duelle (Βιβλὸς περιφημῶν μονομαχιῶν) ἐρανεζόμεθα τὰ ἐξῆς. Οὐχὶ μόνον ἄνδρες μονομαχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀβραὶ δεσποινῶν χεῖρες δὲν καταφρονοῦσι τοῦ θεσμοῦ τῆς μονομαχίας κατεγόμενα ὑπὸ ζήλοτυπίας.
 Ὁ ἀδέξιος γραμματεὺς τοῦ ὡς Don Juan βιοῦντος Rechellieu προσεκάλεσε δύο ἐρωμένους τοῦ κυρίου του κατὰ τὴν αὐτὴν ὄραν, τὸ δὲ ἀποτέλεσμα ἦτο μονομαχία μεταξὺ τῶν δύο κυριῶν: Ἡ μαρκησία de Nesle

ὡς προκαλέσασα ἐπυροβόλησε πρώτη, ἀλλ' ἀντὶ τῆς κομῆσεως Polignac ἐπέτυχε κορμὸν δένδρου. «Ἡ χεὶρ σας τρέμει, ἀγαπητή,» εἶπεν ἡ ἀντίζηλος καὶ πυροβολήσασα ἔρριψε κατὰ γῆς αἱματόφυρτον τὸν ροδόχρουν τῆς μαρκησίας λοβὸν τοῦ ὠτός. «Εὐτυχῶς, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἡ γλυκεῖα τῆς γυναικὸς φύσις διατελεῖ ὑπερισχύουσα καὶ διὰ τοῦτο αἱ μονομαχοῦσαι μιανάδες ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν».

Ὁ μαρκησὶος Ligrant ἐν Βορδῶ ἦτο διαβόητος μονομάχος ἐρίζων πρὸς ἕαστον ἀνευ αἰτίας. Ἀποφράξας ποτὲ τὴν ὄδον ἀγνώστου αὐτῷ νεαροῦ ζεύγους εἶπεν «Ἐστοιχημάτισα νά δώσω εἰς μὲν τὴν γυναῖκα ὑμῶν ἐν φίλημα, εἰς ὑμᾶς δὲ ράπισμα», καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. Τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἐπηκολούθησεν ὁ θάνατος τοῦ ἀτυχοῦς συζύγου. Ἐν τῷ περιπάτῳ προὔτεινεν ἄλλοτε τὴν ράβδον πρὸ τινος ἀξιωματικοῦ λέγων «ἢ θά ὑπερπηδήσης αὐτὴν ἢ θά σὲ μαστιγώσω.» Ὁ ἀξιωματικὸς εἰς ἀπάντησιν κατήνεγκεν αὐτῷ κτύπημα διὰ τοῦ πλατέος τοῦ ξίφους ἀλλὰ τῆ ἐπιούσῃ ἐφρονεύθη ὑπὸ τοῦ ὄριστοῦ ἐν μονομαχίᾳ. Τῆ 9ῆ Ὀκτωβρίου 1848 ὁ βουλευτὴς Βικίο προσέβαλεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ τὸν Θιέρσον, γενομένης δὲ μετ' οὐ πολὺ μονομαχίας διὰ πιστολίου οὐδεὶς ἐπληρώθη· ἐν Παρισίοις διεδίδετο ὡς ἀστεῖον ὅτι ὁ Βικίο ἠστόχησε τοῦ Θιέρσου, διότι ἐσχόπευσεν ἐπὶ φυσικοῦ μεγέθους ἄνδρος, ὅπερ δὲν εἶχεν ὁ μικρὸς τὸ δέμας ἀντίπαλος. Καὶ ἐν γελιογραφικαῖς ἐφημερίσι παρίστατο ὁ μὲν Θιέρσος πυροβολῶν διὰ τῶν σκελῶν τοῦ γίγαντος ἀντιπάλου, οὗτος δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ καννοφυοῦς Θιέρσου.

Ὁ Σινικὸς Χρόνος παρέχει τὰς ἐξῆς πληροφορίας περὶ τῆς κινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σινικῆς. Τῷ 1760 ὁ πληθυσμὸς ἀνέβαινεν εἰς 196 ἑκατομμύρια ψυχῶν. Τῷ 1796 ἦτο 268 ἑκατομμύρια ἡξάνετο λοιπὸν ἀνα 2 ἑκατομμύρια καθ' ἕαστον ἔτος τῆς εἰρηνικῆς ταύτης περιόδου. Τῷ δὲ 1821 ἦτο 345 ἑκατομμύρια ἦτο ἐπαρουσιάσθη ἔτησίᾳ αἰξίσεως 3 ἑκατομμυρίων ἐτησίως ἀπὸ τοῦ 1796. Λιμοὶ μεγάλοι ἀνέστειλαν τὴν πρόδον ταύτην· ἀλλ' ὅμως τῷ 1849 ὑπολογίζεται ὁ πληθυσμὸς τοῦ Οὐρανίου Κράτους εἰς 412 ἑκατομμύρια κατοίκων. Ἐκτοτε ὅμως ὁ λιμὸς καὶ αἱ ἀνταρσίαι τῶν Ταϊπίνγων καὶ τῶν Μουσουλμάνων ἐπήνεγκον μεγάλην ἐλάττωσιν καὶ παρὰ τὴν γαλήνην τῶν ἐσχάτων ἐτῶν τῷ 1887 δὲν ὑπερέβαινε τὰ 380 ἑκατομμύρια.

Μέτριος σύγχρονος ποιητῆς διηγεῖτο ὑπερηφάνως ὅτι ἐγεννήθη ακριβῶς καθ' ἡν ἡμέραν ἀπέθανεν ὁ Σολωμός.

— Δύο μεγάλα δυστυχήματα διὰ τὴν ἑλληνικὴν ποιήσιν, παρετήρησέ τις τῶν παρατυχόντων.

Παρὰ τὸ προσκεφάλαιον ἀσθενοῦς:
 Ὁ ἰατρός. — Τὸ συμβούλιον πρέπει νά γείνη ἀφεύκτως. Ποίους ἰατροὺς ἐπιθυμεῖτε νά καλέσωμεν;
 Ὁ ἀσθενής (διὰ φωνῆς μάλις ἀκουομένης). — Ἰατρά, σᾶς ἀφίνω ἐλεύθερον εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν συνενόχων σας!